

ZLATA KOLARIĆ-KIŠUR

Priča i zbilja

ZLATA KOLARIĆ-KIŠUR

PRIČA I ZBILJA

ZAGREB 1940.

TISAK ZAKLADE TISKARE NARODNIH NOVINA

ŠTO SE DOGAĐA PRED STAROM KOLIBOM

Žute krošnje stabala, pozlaćene posljednjim tracima jesenskog sunca, prostrle se na daleko kao nepregledno more. Kad vjetar zatalasa to more, uzdrhtale krošnje prosiplju žuto lišće, koje pada poput guste zlatne kiše, kao da neka darežljiva ruka punim pregrštima sipa zlatne cekine. Kuda okom segneš, svud je divna hrastova šuma, koja je svoju ljetnu zelenu odjeću zamijenila zlatnom bojom kasne jeseni.

Usred ovoga zlatnog sjaja stisla se poput otočića u žutoj pučini mala čistina sa zelenim travnikom. Na tom otočiću stoji umjesto svjetionika mala kolibica, a kako je stara i trošna, očekivalo bi se, da je i pusta. Ali nije tako! Od kolibe se razliježe pjesma nježnog dječjeg grla. To pjeva mala djevojčica, sjedeći na pragu kolibe; u tom položaju čini se sićušnijom, nego je uistinu: kao patuljak, zalutao u zemlju divova. Kolibica, djevojčica i bijela koza, što pase na travniku, izgledaju u veličanstvenoj pozadini šume i udaljenim bregovima kao neke male igračke, koje su čudnim slučajem ubačene u ovu osamljenu prirodu. Tako to izgleda na prvi pogled, ali u zbilji je to kruta ruka sudbine, koja je djevojčicu dovela u ovaj samotni šumski kraj.

Djevojčici je krilo puno žutoga poljskog cvijeća, posljednjeg ove jeseni, kojemu se boja sljubila s bojom jesenske prirode. Od tog cvijeća plete djevojčica male vjenčiće; jedan je već isplela, a drugi upravo dovršava. Po kroju haljinice vidi se odmah, da je djevojčica dijete grada, čija se djeca često plaše ovakove samoće, ali nju ne plaši ni veličina šume ni bregova, jer ona, pletući vjen-

čić veselo pjeva kao ptičica na grani. Pjesma njena ori se šumom i vjetrić je raznosi na daleko, sve do bregova, odakle ju jeka donosi natrag. Dok djevojčica smiješeći se osluškuje jeku, čini joj se, da nije među tim brdima sama, nego joj se odnekud iz daljine javlja neka draga družica.

Već leptiri poljem ne oblijeću,
Niti pčele po šarnome cvijeću,
Mali slavulj pjesme već ne pjeva,
A ni zrakom već ne kruži ševa.
Sad je pusta šumica i njiva,
Po njima se vuče magla siva,
Mraz će skoro uništiti cvijeće,
Lišću skoro traga biti ne će.
Ali prije, nego cvijeće svene,
Splest ću vjenčić za kozu i mene.
Zadnje cvijeće nek nam glave kiti,
Drugog cvijeća ne će dugo biti.

Lisnato more, zaljuljano vjetrom, lagano je šumjelo; šum njegov bio je nježna pratnja njenome pjevanju. Pjesma je lagano zamirala, kad je djevojčica dovršila i drugi vjenčić, potom ustala, te jedan ovila oko glave, a drugi oko ruke. Radujući se očito, što joj je glava urešena vjenčićem, veselo zapjevuši: »Tra-la-la-tra-la-la«, njišući se malo u bokovima po taktu valčika, upravo onako, kako je vidjela nekad u gradu na jednoj dječjoj priredbi, gdje su plesale djevojčice ovječane cvijećem. Trošna njena haljinica veselo je lepršala, a blijedi obrazi zarumeniše se. Plave pletenice rasplele se, a zlatna se kosa prosu po uskim slabašnim ramenima. Pjevajući i plešući nije ni primijetila, da su se vrata kolibice polako otvorila, a na pragu se pojavio dječak s dugačkom palicom u ruci; na glavi mu je stršilo šareno perje kao pravom indijanskom poglavici. Raskoračio se na pragu, i šuteći neko vrijeme promatrao porugljivim osmijehom njen ples, a zatim, oponašajući njene kretnje, glasno zaurla: Tra-la-la-tra-la-la!

Djevojčica, začuvši dječakovo ruganje, trgne se i zastidi, što ju je zatekao u plesu. Znala je dobro, da dječak nema shvaćanja za »žensko prenemaganje«, kako je on s prezirom nazivao ples.

— Bravo! Prekrasno! — zaplješće dječak kao da odobrava. — Milostiva gospođica Evica samo bi plesala i kitila se vjenčićima. Baš ti divno pristaju!

Evica porumeni kao makov cvijet, nešto od stida, a nešto i od jada, što joj se bratac ruga.

— Što, zar nisam lijepa? — isprsi se uvrijeđeno.

Dječak se nasmije, promjeri je od glave do pete i reče: — Upravo si prekrasna! Da je žita, bilo bi ti mjesto u njemu! Da mi je samo znati, kakav je to užitak, kad se na glavi nosi takav obruč?

Đurica je danas očito raspoložen da se prepire. Drugačije ne bi mogao reći za vjenčić, da je obruč. Jer i on je upravo kao i njegova seka volio cvijeće, taj najljepši ures i dar božje prirode.

— Kakav obruč! — razljuti se djevojčica. — Ti dječaci doista ne znaju što je lijepo! Pa to je najljepši vjenčić koji postoji, naročito sada u jesen, kad nema cvijeća po izbor kao ljeti. Koliko se samo namučila dok ga je isplela!

— A što će ti onaj drugi, koji držiš u ruci? Taj ćeš valjda objesiti na nos!? — Ovo je bilo i za Evičinu strpljivost odviše. Kako može toliko vrijeđati nju i njeno cvijeće. Ali još je uvijek svladavala gnjev.

— Ovaj sam drugi splela za našu kozu, — odgovori ozbiljno.

— Dabome, mora se i ona kititi, kad je ženskoga roda.

Ali sad je mjera bila prevršena! Đurine riječi duboko uvrijede inače mirnu djevojčicu, pa ona ne ostade dužna, nego odgovori oštro: — A kojim se pravom ti rugaš meni? Zar se ne kitiš i ti? Pogledaj samo svoju glavu! Puna ti je indijanskog perja, s kojim se kočoperiš kao da je bogzna što, a ovamo ni jedan gusak ni puran nije pred tobom siguran, da mu iz repa ne iščupaš koje pero!

— E-e-e, indijansko perje! To je već nešto pametnije, nego cvijeće. Kad mi je to perje na glavi, osjećam se silan i jak, kao hrabri indijanski poglavica Hiju-hajo-hoj!

Bosih nogu, zakrpanih hlača i laktova, stajao je ponosno, kao da je odjeven u gizdavu odjeću indijanskih poglavica; slabe, nerazvijene ruke napeo je, da mu što jače iskoče mišice. Čuperak crne guste kose, pade mu preko čela.

— Baš si nalik na indijanskog poglavicu, kao muha na stršena! — nasmije se djevojčica porugljivo i pokloni se duboko pred dječakom. Evica je uživala, što joj se pružila prilika, da mu se osveti.

— Što? Zar ne izgledam kao pravi indijanski poglavica? — Dječak se isprsi u stavu ponosnog bojovnika; držeći u ruci dugački štap kao koplje, kružio je zanesenim pogledom naokolo, kao da gleda legije hrabrih bojovnika, koji pozorno slušaju dok im on vatreno govori:

Kada dušman hoće da nas satre,
Skupimo se oko naše vatre.
Hrabro pleme obranu tad snuje,
I za čas već strijele naše zuje.
Teško onom, koji u nas dira
I plemenu našem ne da mira.
Toga strijele naše ljuto rane,
Indijanci znaju da se brane!

Govoreći to, oči mu sijevale, dok ga iz zanosa ne trgne glasni smijeh Evičin: Ha-ha-ha-a, divnoga li Indijanca! Svi se već vrapci poplašiše i pobjegoše pred tobom!

— Samo se ti rugaj! — Ali da slučajno sada iz zasjede navali neprijatelj, već bi ti vidjela, tko je Đuro!

Kad se njegove riječi nikako ne dojme Evice, jer se ona i dalje od srca smijala, pusti on iz ruke štap, mahne prezirno i reče: — No, što ja uopće i razgovaram s tobom o stvarima, o kojima nemaš ni pojma! Kada su se još ženske razumijevale u junačke stvari? — Maši se rukom duboko u džep na hlačicama, izvuče pregršt lje-

šnjaka, te ispruži stisnutu šaku prema Evici i poviče: — Hajde, zašto da se prepiremo! Igrajmo se radije nešto pametnog. Par ili nepar? —

— Par! — odvrati djevojčica, odmah spremna na igru.

— Nisi pogodila, — uzvrati dječak, prebrojivši brzo lješnjake, — ali pokušaj još jednom, možda ćeš biti bolje sreće. Pogađaj, Evice! —

— Nepar, — tiho je izrekla.

— Krivo, upravo je par! — poviče dječak slavodobitno, izbrojivši lješnjake. Ponavljao je tako nekoliko puta, ali Evica nikako nije imala sreće. Konačno reče: — Hajde, pokušaj sad ove posljednje. —

— Ah, da barem sada pogodim! — mislila je djevojčica, izustivši bojažljivo: — Par! — Kad bi joj sreća bar jednom bila sklona!

Dječak upravo vještački brzo prebroji lješnjake i poviče: — Propala si, tri prema nuli! Sad su svi moji, sad se dalje ne igram!

— Zašto se ne ćeš dalje igrati? — prestraši se Evica? — Valjda ih ne kaniš pojesti? — Ne. takvom svršetku igre nije se ona nadala. Pojede li bratac lješnjake, biti će joj teško, kao da joj bi razbio skupu igračku, jer druge igračke nije ni imala.

— A nego što? I te kako slatko ću pojesti! — odgovori Đurica hladnokrvno. — Samo da mi je uz njih još i komad kruha, prijali bi mi još bolje.

— Nemoj, Đurice, — zatuži Evica. — U šumi nema više drugih lješnjaka, pa čime ćemo se igrati za dugih zimskih večeri, kad drugih igračaka i onako nemamo? — usrdno je molila, gledajući brata tužno, ne bi li ga ganula svojom tugom.

— Ne mogu drugačije, — odvrati Đurica. — Gladan sam! —

— Gladan si? A zar ti misliš da sam ja sita? Ali lješnjake ipak ne bih pojela! —

— I ne trebaš, — odgovori Đurica, podigne oveći kamen. — To ću ja već bez tebe učiniti. — I poče redom razbijati lješnjake.

— Zaista si lakom, — prekori ga Evica, gledajući tužno kako pohlepno guta lješnjake. Tri odjednom! Upravo kao najveći lakomac. A nju ni ne pita, da li bi i ona koji htjela.

— Tako, sad sam ja lakom! — uvrijedi se dječak. —Pa sama si priznala, da si gladna. Od jutra nijesmo ništa jeli! A meni je teže gladovati, nego tebi, jer ja sam veći, pa imam veću prazninu, koju treba napuniti. — Opravdavajuć svoj čin i da pojača dojam svojih riječi, lupi se šakom po trbuhu, da dokaže kako muklo zvuči, kad je prazan. — Doduše, od tih lješnjaka ne ću se nasititi, ali bolje išta nego ništa. —

Evica uvidje, da on ima pravo, te reče pomirljivo: — Istina je, braco. Samo ti jedi. I onako smo više gladni, nego siti. — Bude joj tjeskobno, dok je motrila kako braco jede; suha usta ovlaže joj se od želje za jelom. Oh, kako je gladnom teško gledati gdje drugi jede!

Sada se Đurica nije mogao više svladavati, nego skoči poseki i reče: — Ma zar ti ne vidiš, ludo mala, da se ja samo šalim. Ta gdje bih ja sam sve pojeo bez tebe, kad znam da si i ti gladna upravo kao i ja. Evo, uzmi Evice, pa jedi! — I napuni joj šačicu lješnjacima, koje ona premda oklijevajući, ipak primi. Doskora, jela je i ona lješnjake pomamno kao i njen braco.

Pobijedila je glad! Zaboraviše na igru u dugim zimskim mjesecima i složno tuckaju lješnjake, koji nestaju brzo u njihovim praznim želucima.

Nekoliko gladnih vrapčića željno je tražilo među odpalim ljuskama, ne će li se naći nešto i za njihov prazni kljun. Nije ni njima bilo lako, odkako su ostala pusta strništa, s kojih su ptičice već pozobale prosuto zrnje.

— Eh, sad još kako tako, — govorio je Đurica punih usta. — Otkad smo u ovoj kolibi, ipak toliko ne gladujemo kao u gradu. Seljaci nas pomažu, jer njima tata za

uzvrat popravlja kola, plug i alat. Ali ono vrijeme dok smo boravili u gradu, bila je prava pokora!

Evica uzdahne: — Ah, teško je bilo onda, kad je tata ostao bez posla i zarade! — Njeno dječje lišce postade ozbiljno sjetivši se prošlih teških dana; u tom času bilo je ono mnogo starije od lica osmogodišnjeg djeteta.

— Što ćeš, kad na gradskom pločniku ne rodi ni kopriva, a kamo li što drugo. Tamo ni otkuda ništa. Teško onome, koji ostane u gradu bez posla! — nadoveže Đurica ozbiljno kao iskusan čovjek. On je već u najranijem djetinjstvu prošao tu tešku kušnju, zato je i mogao govoriti kao starac.

— Kako je bilo krasno, dok je tata još zarađivao! Puna kuća svega! A sad je prazna, ničega ni za lijek, ničega, što bi mogao metnuti na zub. Tata bi bio sretan, da nas može sve prehraniti i lijepo obući. No, nigdje ne može dobiti posla. I kud je taj posao odjednom nestao?

— Šta ja znam! — odvrati Đurica. — Ja samo znam, da ga tata neprestano traži, a nikad ga ne nalazi. Ali, kako god je tati teško, on nikad ne traži milostinje. On traži posla i odviše je ponosan da prosi, ne će da se ponizuje. Ima pravo, i ja se ne bih ponizivao!

— Ni ja! — ponosno nadoda Evica. — Kako sam prije bila nerazumna i žalila tatu, kad bi ranim jutrom, dok smo mi drugi još spavali, ustajao, oblačio svoje radno odijelo i odilazio na posao, a vraćao se kući tek kasno pod noć, umoran i prljav. Mislila sam: zašto nema i on više slobodnog vremena, kao što mi imamo? Ali danas znam, da sam krivo mislila. Iako je bio umoran, tata se je s posla vraćao uvijek zadovoljan i veseo. Tek od onog dana, kad prvi put nije pošao na posao, pa sve ovo vrijeme nakon toga, nikad se više nije nasmijao, uvijek je tužan, zabrinut i mrk. Onda sam prviput čula onu strašnu riječ »nezaposlen«, koju u prvi čas nisam shvatila, ali koju danas i te kako razumijem.

Tužne su bile riječi, koje su izlazile iz usta, što bi se samo morala još sretno smiješiti.

— Otkad je propala tvornica, u kojoj je tata radio kao mehaničar, ne može on nigdje drugdje da dobije stalno namještenje. Svuda mu kažu, da mehaničara imaju i sami odviše. I tako tata već drugu godinu traži posla, ali uzalud.

I danas je otpješačio u grad. Možda će danas nešto naći, — reče Evica, a u njezinim bojažljivo izrečenim riječima titrao je uz želju i tračak nade.

Đurica ispljune lupinu lješnjaka i promrsi kroz zube: — Ne nadam se ničemu! Još je jedina sreća, što smo u ovoj kolibi dobili stan. Ipak ćemo zimi imati krov nad glavom. U gradu smo morali iz stana, čim nijesmo tri mjeseca platili stanarinu, premda je tata uvijek točno plaćao, dok je zarađivao. Točno svakog prvog! — Đurica nije nikako mogao razumjeti kako to, da se kućegazda nije smilovao nad njihovom nevoljom. Kad on jednom odraste, ne će biti tvrda srca. — Da sam barem ja već odrastao, ja bih ocu i majci i te kako pomagao! Ne bi se majka morala toliko mučiti, da nam zaradi malo kruha, ili mjericu brašna, ili kaše. No tko bi meni dao posla? Ja moram još u školu. Mišice imam doduše čvrste, — ponosno nape ruku, — ali svejedno, svatko mi se nasmije, kad mu se ponudim i kaže mi: Tebe bi, mali, trebali upravo da ribaš hren. Ne znam, kakav je to posao, ali ja bih im pokazao, da znam i što drugo!

— Znaš, i ja sam već razmišljala, kako bi bilo da potražim ma kakav posao, — izusti Evica zamišljeno.

— Što? I ti? — iznenadi se Đurica. — Pa što ti, molim te, znaš? —

— Oho! — isprsi se mala. — Ja znam skuhati žgance, kad imam brašna!

— Da, i pojesti ih znaš, — pecne je dječak.

Evica, kao da je prečula tu zajedljivu primjedbu, nastavi dalje: — Znam i podojiti kozu. —

— I ispiti mlijeko! — dobaci on.

— Zalijevati cvijeće!

— Puh! I ti misliš da bi te radi toga uzeo netko u službu? Tu se traži više znanja ,a ti ne bi znala pravo ni pure pasti, jer i to se mora razumjeti.

Evica se ražesti: — Kako ne bih znala? Samo da mi je sada jato purica ovdje, vidio bi kako bih ga lijepo čuvala, sve bez prutića, jer na lijepi se način postizava više, nego na rđav. Gledaj, ovako! — i raširivši svoju bijelu pregačicu, kao da njome tjera pure, nastavi:

Pur-pur, pur-pur, drage moje pure!
Ja sam seka mališana Đure.
Kukuruzom zlatnim ću vas hranit
I od kopca zločestoga branit.
Pur-pur, pur-pur!

Evica se toliko zanijela u ulozi čuvarice pura, da se je nakon kratkog razgovora s nevidljivim puricama tužno razgledavala po praznoj ledini i tužno uzdahnula: — Ah, kako bi se obradovala mama, kad se vrati kući, pa da nađe puno dvorište purica!

— I kokica i praščića, — upade joj u riječ Đuro.

— I pilića i pačića, — oduševi se Evica. — Pi-pi, pi-pi-pii! — zacvrkuće ona, kao da ima pred sobom jato pilića.

— Ko-ko-ko-ko-koo! — odgovori joj krupnim glasom Đurica.

— Li-li-li-li-lii! — prihvati dalje Evica.

— Gic-gic-gic! Guc-guc-guc! — zagunđa Đurica.

— Alaj bi bilo fine pečenke i jaja! — oduševi se Evica — a ne ovako pusto dvorište kao što je sada! Kako teško mora biti mami i tati, kad nam često nemaju dati ni kruha, a znaju, kakvi smo mi gladuši. — Cijeli dan na svježem šumskom zraku izgladnjeli bi ko mladi vučići, suha kora kruha bila bi im i te kako slasni zalogaj. No i tog nije često bilo.

— Prava je sreća, što imamo našu kozu. Ta nam daje svaki dan mlijeka, a ne ište da joj ga platimo. — Oh, kako je jutrom prijalo svježe podojeno mlijeko. A tek kozji sir! To je bila poslastica.

— No zar nije, dakle, zaslužila, da joj spletem vijenac? — usklikne slavodobitno Evica. Uživala je, da je ipak pravo na njenoj strani.

— Nesamo vijenac, nego i moje indijansko perje, — prizna pošteno Đurica. To je bilo doista najveće priznanje, koje je mogao dati kozi; teško da bi ikom drugom žrtvovao taj dragocjeni ukras.

— Vidiš li, kako smo nezahvalni! Cijeli već sat brbljamo ovdje, a nijesmo ni jednom pogledali, ima li naša hraniteljica dosta paše. Zacijelo je popasla sve, dokud je doseglo uže.

Ne, koza bar ne smije gladovati, kad su već sami iskusili što znači glad.

Oboje pođe složno da poglade onu, koja im svakog dana daje slatki napitak. Bijela kao snijeg ležala je koza mirno, a primijetivši djecu, obraduje se veoma i veselo zableji: »Be-ee-e!« kao da ih želi pozdraviti. Evica klekne pred nju, zagrli je i položi joj vjenčić oko roščića, govoreći: — Evo ti, kozice draga, ovo lijepo cvijeće za nagradu, što si nam tako dobra.

Ali koza nije mnogo marila za ovakav način priznanja. I kao da bi joj bilo milije dočepati se vijenca i cvijeće sažvakati, nego da joj glava bude ovjenčana za zasluge. Neprestano je okretala i tresla glavom, pa se naprezala, da zbaci vijenac. Ali kozi je Evica praštala, što ona ne zna cijeniti lijepi vjenčić, dok Đurici ne može to nikako oprostiti.

Evica prisloni lice kozinoj glavi tako, da ju je kozina brada draškala po nosu, pa od toga podražaja Evica nekoliko puta oštro kihne, ali zato ipak nježno šapne kozi:

Kozice naša, draga i mila,
Gdje bi već tvoja dječica bila,
Kad nam ti ne bi davala mlijeka?
Gladan bi bio bratac i seka.
Dobra si, skromna, ne tražiš puno,

Ali kad sjever bude nam duno,
Zemlju će snijegom pokriti zima,
Tada će teško biti nam svima.

Koza je ozbiljno gledala Evicu; je li razumjela, što joj Evica šapuće?

Evica je bila uvjerena, da jest. Koza joj je bila ne samo hraniteljica, nego i vjeran drug poput vjerna pseta, koje osjeća sve brige i boli svojih gospodara, s njima tuži, s njima se raduje.

Đurica je za to vrijeme nabrao rukovet trave i donio ga kozi, i dok je ona veselo žvakala, milovao ju on po hrptu, tepajući joj:

Proći ćeš s nama preteške dane,
Ne će već nigdje za te bit hrane.
Ostat ćeš gladna zajedno s nama,
Tužni će biti tata i mama!

Poslije tih riječi umuknu djeca, naslone glave na kozino krzno i utonu u misli na žalosne dane, koji ih čekaju s dolaskom zime. Kako će im biti, kad snijeg zamete sve putove, a oni ostanu u toj trošnoj kolibi, odrezani od svega svijeta, s malo ogrjeva od suharaka i bez hrane? Bile su to misli i brige, koje ne spadaju u dječju glavicu, i koje srećom malo koje dijete pozna. Ali ovo dvoje mališana upoznalo je prerano krutu zbilju života.

Teški muk prekine odjednom nestašna svirka frulice. Na njen zvuk djeca se trgnu, skoče veselo na noge, tužne misli, koje su ih čas prije mučile, zaboravljene su. Opet su oni samo vedra dječica, koja se svim srcem predaju igri i zabavi i svakoj stvari, koja unosi radost u njihov maleni dječji svijet. A ovaj ćurlik frule raduje ih neizmjerno, osluškuju ga radosno kao glasnika sreće. Jer doista, umilna svirka frulice veselo je ispunjala tišinu, koja je odasvud okruživala djecu, bila je kao neka veza s ostalim svijetom, od kojeg su bili odrezani gustom šumom. Ali nije samo frula bila jedini uzrok njihovoj radosti. Djeca su se još više radovala onome, koji je svirao

u frulicu. Svirka je dolazila sve bliže i djeca pohite u susret veselom sviraču. — Ide naš Firo! — klicahu oboje hitajući mu u susret.

O, lijepo doba mladosti i djetinjstva, koje i najveću tugu zaboravlja kod prvog osmijeha radosti!

Drage dječje oči, čija bistrina nikada ne bi smjela biti zamućena brigama odraslih, svijetlile su opet nepomućenim sjajem. A kako i ne bi! Veliki je blagdan, kad dođe Firo; bude onda šale i pjesme na pretek. Evo, i sam zrak kao da treperi od nježnoga zvuka frulice, a kako ne bi djeca, željna društva i zabave!

Na rubu šume pomoli se momčić od kojih sedamnaest godina. Bijela njegova košulja, izvezena narodnim vezom, veselo je bljesnula iz tamne pozadine; njegovo vedro nasmijano lice kao da je svojom vedrinom rasvijetlilo čistinu s trošnom kolibicom. Sve je odmah izgledalo ljepše i veselije; i natrule stare daske kolibe, a mahovinom obrasao krov kao da se pomladio.

— Zdravo djeco! — klicao je momčić, mašući već izdaleka malenim okruglim šeširićem.

— Zdravo, Firo! Dobro nam došao! — pozdraviše ga djeca, vješajući se o njegove ruke, kao stari znanci i prijatelji. A Firula bijaše doista njihov prijatelj. Nikad nije propuštao priliku, da ih posjeti, kad bi god polazio iz svog sela u susjedno selo. Premda mu to nije bilo posve uz put, uvijek bi se svraćao k malim stanovnicima osamljene kolibe.

— Hej, djeco! Pogodite, što sam vam donio? — reče Firo.

— Ne znamo! Daj nam odmah pokaži! — moljakahu radoznalo djeca.

— Čekajte! Jedan, dva, tri! — i Firo zaćurlikne u frulu, te izvuče iz njedara lijepu, veliku rumenu jabuku, pa je pruži Evici. Zaćurlikne i drugi puta, izvuče drugu jabuku i dade je Đurici. Zaćurlikne zatim još nekoliko puta, dok nije kao čarobnjak u cirkusu ispraznio njedra, sve džepove i rukave i nadario djecu obilato krasnim jabukama.

— Hvala ti, Firo, uistinu si dobar! Kad god prolaziš našim krajem, uvijek se i nas sjetiš kojim darom, — zahvaljivala su djeca.

— Malenkost, a osim toga, to je dar božji, a ne moj, — skromno otkloni Firo njihovu hvalu. Srećom, da su ove godine urodile jabuke, jer teško bi bilo Firi dolaziti djeci praznih ruku. On bi im rado donio i vreću krumpira, da je već bio vlastiti gazda.

— Dobar si i veseo, i mi se odmah razveselimo, kad začujemo tvoju frulicu. Kad bi barem naš otac mogao biti tako veseo kao što si ti, Firo, — uzdahne Evica.

— Tja, meni je lakše nego vašem ocu, jer ja sam bezbrižno seosko momče i mene ne čekaju, kao vašeg oca, tri prazna kljuna, koje treba svakog dana napuniti. A drugo, kud god ja dođem s mojom frulicom, u bilo koje doba godine, uvijek dobro dolazim i svagdje me lijepo dočekaju i počaste.

— Istina je, jer ti nesamo da lijepo sviraš, nego sipaš kao iz rukava i lijepe pjesmice, kojima svakog raspoložiš i razveseliš.

— I to je dar božji, — priprosto odgovori Firo i odmah zapjeva:

Kad u selu čast je il proštenje,
Ili malog djeteta krštenje,
Bez Firule ne može to proći,
Svi me snube: »Firo, moraš doći!«
Jer ja svirkom raspoložim svakog,
Starog, mladog, debelog i tankog.
Moja frula firu-firu svira,
Milom svirkom sve u srce dira.

Kako je zvonko zvučila ova pjesma iz mladih snažnih grudi! Koliko zdrave radosti bijaše u njoj!

I opet prinese frulicu k ustima i zasvira upravo neodoljivo veselo, tako da su djeca odmah s njim zajedno veselo poskakivala, sve dok nije opet nastavio pričati:

Kada idem ravnim selskim drumom,
Il prolazim divnom zelen-šumom,
Ječi svirka kroz dol i vrhunce,
Svojom svirkom slavim zlatno sunce,
Male ptice pozdravljam u gnijezdu,
A u sumrak večernjicu zvijezdu.
Firu-firu moja frula svira
I slavuju malom ne da mira.

Firula je doista tako lijepo svirao i pjevao, da bi vrlo lahko izazvao i samog slavuja da se takmiči s njim.

Na radost djece, Firula zasvira ponovo, te sve troje zaigraju, obijesno lupkajući i prebirući nogama kao u kolu. Evici se užari lice, a mali joj se vjenčić nakrivi na kuštravoj glavici, dok je Đurici otskakivalo perje na glavi kao Indijancu kad pleše oko plemenskog ognja. Konačno završi Firo svoje pričanje:

Ne može se uvijek svirat samo,
Posao je glavno, to svi znamo,
Al od posla Firula ne bježi,
Koža mu se pred poslom ne ježi.
Kod kopanja čelo ja ne mrštim,
Kada treba, kukuruze ljuštim,
Susjedima rado sušim sijeno;
Nije Firo čeljade tek lijeno.
Iza posla bolje prija jelo,
A tek konac krasi svako djelo.
Firu-firu tada ja zasviram,
Marnu čeljad svu u srce diram.

Zadivljen promatrao je Đurica frulu, iz koje je Firula ponovo mamio čarobne zvukove, a kad je svirka utihnula, reče: — Eh, da ja imam takovu frulicu, možda bi i nama bilo ljepše!

— Slabo bi se ti s njom proveo, — padne mu u riječ Evica. — Ti bi na njoj tako pištao, da bi od tebe svi bježali, a ne da bi te još zvali u kuću. To treba znati kao Firo, onda frula nešto vrijedi. Inače je obična pištaljka.

Na ove riječi Đuro tužno objesi glavu. Doista, otkud bi on znao tako lijepe pjesmice kao Firo, u gradu ih nije nikad čuo.

— Ja ne bih svoje frulice dao ni za sve muzike ovoga svijeta, — reče Firo i pritisne frulu na grudi, kao da bi je htio privinuti k srcu, te joj gotovo zaljubljeno zapjeva:

Oj frulice, draga moja, mila,
Ti si za me moja dobra vila.
Sve što imam, zahvaljujem tebi,
Bez tebe mi dobro bilo ne bi!

Evica se trgne i zapita: — Firo, kad već spominješ vilu, reci mi, ima li još negdje na svijetu dobrih vila?

Firo se slatko nasmije. Oči mu ugursuski bljesnu, kao da mu je netko u tom času prišapnuo neku vragoliju. — Dobrih vila?

Vrlo lako da ih negdje ima,
Samo trag je teško naći njima.
I u našem selu svijet vam zbori,
Da imade vila u toj gori.
Kad noć pane, plešu na križanju,
A po gori skrivaju se danju.

Evica je gotovo bez daha slušala Firulino pričanje, otvorivši na pol rumena usta tako, da joj je vršak jezička provirio znatiželjno između sitnih bijelih zubića. Kad je Firula svršio, ona sjetno uzdahne: — Ah, kad bi to doista bila istina, ja bih vile odmah potražila i nešto lijepog zamolila!

Firo se još vragoljastije nasmije nego prije i reče: — Hm, ti bi zacijelo zamolila, da na bukvi rode jabuke i kruške! Ili da s neba padaju onakve igračke, kakvih ima u gradskim izlozima.

— Ne, nešto posve drugo bih zamolila, — tiho odvrati Evica, uzdahne duboko i upita: — Reci, Firo, da li vile uslišaju ljude, kad ih ovi zamole pomoć?

Šaljivdija Firo poče važno tumačiti:

Kad ih neki mladić dugonosi
Za malešni ljepši nos zaprosi,
Mali nosić vile su mu dale.
Muževi se opet mnogi hvale:
Vile daju ženi jezik drugi,
Ako prvi odviše je dugi.
A djevojka mnoga ružna, stara,
Bude lijepa, da joj nema para!
Sad vam ne znam ništa pričat više,
Što tko treba, neka vili piše.
Neka pismom vile pomoć prosi
I u petak na raskršće nosi.
Možda će mu učinit veselje,
Te uslišat srca vruće želje.

Đurica se slatko smijao Firulinim riječima, dok je Evica pobožno slušala pazeći, da joj ne izbjegne ni jedna riječ. Firula, premda priprosto momče, ipak se nešto zbuni, ugledavši Evičino lice, na kojem se jasno odražavalo uzbuđenje. Da ublaži dojam, koji nije želio proizvesti, nasmije se iza glasa:

Ha-ha-ha-ha!
Djeco draga, nemajte vi straha!
Firula vam nabajao svega,
Šaljivđina stara, poznate vi njega!

Zatim mahne rukom djeci na pozdrav, obijesno zasvira u frulicu i odbrza kroz šumu velikim koracima, da naknadi vrijeme, koje je utratio pričajući s djecom. Đurica mu je još dugo dovikivao: — Zbogom, Firo! Hvala ti na jabukama! Posjeti nas doskora opet!

Evica, naprotiv, nije izustila ni riječi, mirno je stajala, duboko zamišljena, očito još posvema pod utiskom Firulinih riječi. Iz razmišljanja prene je Đuro, koji je gurne laktom nimalo nježno i zapita: — A što si zanijemila? Što je s tobom? Je li ti žao lješnjaka? Na, evo ti još

i ova jabuka. — Đuro joj pruži jednu od svojih najljepših jabuka, koju Evica ni ne pogleda, već ga zapita: »Jesi li čuo, što je pričao Firula?

— Kako ne bih čuo! — odvrati Đurica, grizući sočnu jabuku. — Šalio se kao uvijek.

— Moguće ima u njegovoj šali i nešto istine! — izusti Evica značajno.

— O čemu? — upita Đurica.

— O vilama.

Đurica se svijao od smijeha. — Ha-ha! Al si ti mudra! Baš si nasjela! Kako samo možeš shvaćati ozbiljno Firuline šale? Kakve vile u današnje doba? Šta treba danas vila i čarobnjaka, kad sami ljudi stvaraju tolika čudesa, kakova nijesu mogli izmudriti ni najveći čarobnjaci i vile: aeroplane što lete zrakom kao ptice, radio-valove, koji raznašaju svijetom govor i najljepše pjesme, električnu struju, koja jednim jedinim i malim pokretom ruke može rasvijetliti čitave gradove i pokrajine kao za bijela dana, pa film i još mnogo drugo. Vidiš, sve su to izmislili i pronašli ljudi sami, pa što im onda treba čarobnjaka i vila?

— Istina je, sve su to ljudi izumili sami: radio, auto, elektriku i aeroplane, ali jedno još ipak nisu — — —

— Gle, zar tebi to nije dosta? — ražesti se Đurica.

Evica se ne dade smesti Đurinim gnjevom, već nastavi dalje ozbiljno i tiho, kao da govori samoj sebi: — Kad su tako pametni, zašto ne izmisle nešto, da svi ljudi budu sretni i zadovoljni? Možda bi to netko drugi mogao učiniti, kad ne znaju ljudi sami.

— Ti si, Evice, sasvim poludila! Svi ljudi zadovoljni?! Kao da je to tako jednostavno. Pogledaj, na primjer, samo mene. Ja sada jedem lješnjake, a htio bih uz njih i komadić kruha. Kad bih imao kruha, poželio bih k tome maslaca ili komadić slanine, a uz slaninu trebalo bi bome i malo luka. I tako vidiš, nikad nisam zadovoljan.

Dok je Đurica spominjao slaninu i luk, željno se oblizivao, a Evica je, nasuprot, nestrpljivo čekala da dođe do riječi.

— Ma ne, Đuro, ti me ne razumiješ! Ti si prava izjelica, pa misliš samo na jelo, a ja opet na nešto sasvim drugo. Ja mislim, kako bi bilo lijepo na svijetu, kad bi svi ljudi bili onako zadovoljni, kao što smo bili mi, dok je još tata imao posla. Vidiš, ako sam još i mala, ova me naša nevolja naučila, da je imati posla i po njemu kruha i te kakova sreća i zadovoljstvo. A toga danas nema za mnoge ljude, pa i za nas!

Đurica je bez riječi slušao sestru, od neprilike se češao po glavi, ne znajući što da joj odgovori, jer je osjećao, da ona ovaj puta iznimno nema krivo.

A Evica nastavi: — Pa kad nema ni otkuda pomoći, ja ću pokušati da zamolim vile, neka bi nam pomogle.

Ovo je sada bilo za Đuricu odviše. — Uh, ženske li pameti! Ti opet o vilama!

— Jest, ja bih otišla i na kraj svijeta moliti za našeg tatu, a kamo li ne na raskršće.

— Kakovo raskršće? — plane dječak, koji je već posve zaboravio na Firuline vragolije.

— Ono, za koje je Firula spomenuo, da se na njemu petkom roče vile. A danas je upravo petak.

Đurica se zgrane. Nikako nije mogao pojmiti, da je Evica povjerovala Firuli.

— Ta Firo se je šalio! Zar nijesi vidjela, kako se je vragoljasto smijuljio dok nam je to pričao? I još nešto. Ti zaboravljaš, da moraš proći kroz cijelu šumu, da bi stigla na raskršće.

— Ništa zato, proći ću ja već šumu, pa bilo baš i četveronoške. Ja toliko želim pomoći tati, a sve mi nešto u srcu šapće, da ću i uspjeti, ako pođem na raskršće.

— Dobro. Pa što ćeš tamo?

— Odnijet ću pismo vilama! — Evičino se čelo nabra, a usne stisnu. Đurica je znao, da je to znak tvrdokornosti, koju on ne će moći svladati i upokoriti.

— O, tebi se i ono malo pameti, što je imaš u glavi, sasvim smiješalo! Odnijet ćeš pismo? Krasna zamisao! Pa kad ti je toliko stalo do dopisivanja, a ti priveži pismo

na rep papirnatom zmaju i pusti ga, neka leti. Možda će ga vjetar odnijeti u vilinske dvore.

— Ne držim ti ja ništa do zračne pošte. Ja vjerujem samo mojim nogama. Samo ono, što izvršim sama, znam da je dobro obavljeno. Da znaš, ja sad idem!

— Kroz šumu? Tako malena i sama? — zaprepasti se dječak.

— Pa što? I Crvenkapica je išla svojoj bakici kroz šumu sama.

— Ali to je ludost! To se događa u pričama, no u zbilji mala djeca ne lutaju gustom šumom sama. A što će otac i majka na to? Mi se ne ćemo moći vratiti kući prije noći!

— Ne odvraćaj me, Đuro. Srce mi govori, da pođem.

— Ali da imaš pametnu glavu, ta bi ti kazala da ne ideš!

— Pričaj, što te volja, a ja idem za to vrijeme pisati vilama, — odvrati djevojčica i otrči u kolibu, ne slušajući poruge, što ih je za njom sipao Đurica. Za čas se povrati, noseći veliku papirnatu vrećicu, u kojoj je majka prošlog tjedna bila donijela kukuruznog brašna, razreže vrećicu po polovici i raširi je na pragu kolibice, te poče pisati.

Dječak ju je za to vrijeme zadirkivao: — Ne će li se gospođe vile uvrijediti, što im pišeš na starom škarniclu? To bi se moralo pisati na finom, ružičastom papiru!

— Što ja mogu, kad nemam drugoga! Valjda će mi vile oprostiti. — I Evica nastavi pisati tintom, koju je također iznijela iz kuće. Pisala je velikim krupnim slovima, pazeći da joj pismo bude što ljepše. A Đurica nije još uvijek prestajao zadirkivati: — No, tvoj rukopis ne će odgonetati ni vilinske čarolije.

Evica plane: — Pogledaj, ti samo svoje pisanke, prije, nego li se rugaš drugima. Izgledaju sve od reda, kao da si šarao mačjom šapom, a ne perom!

— Oho! A ti, kao da si umjesto perom zamakala u tintu mačkinim repom.

Došlo bi zacijelo do ozbiljne svađe, da si Evica nije preduzela što prije dovršiti pismo, i zato zamoli plačnim

glasom: — Prestani već jednom, Đuro! Ne smetaj me, vidiš i sam da mi se žuri.

— Dobro! Pametniji uvijek popušta prvi, — odgovori dječak. Zašutio je časak i zavirkivao preko njenih ramena u započeto pismo, no kako je bio nestašan, ne mogne dugo mirovati. Poče glasno sricati slogove, kao da čita Evičino pismo, ma da nije iz njeg mogao ništa vidjeti, jer ga je Evica ljubomorno skrivala dlanom. I govorio je: — Dra-ga vi-lo, ja sam još vr-lo ma-le-na dje-voj-či-ca, ko-ju vr-lo la-ko sva-ko na-sa-ma-ri!

Evica se ne dade smesti njegovim zabadanjem, nego začepi prstom lijevo uho i nastavi hrabro pisati dalje, dok je Đurica još uvijek sricao: — Za-to ti i pi-šem o-vo pa-met-no pis-mo! — Pero je škripalo nemilo, dok je Evica nesigurnom još rukom stavljala na papir slova, a s njima svoje vruće želje.

Nakon oduljeg vremena usklikne slavodobitno: — Tako! Sad je gotovo. Poslušaj!

— Baš me ni najmanje ne zanima, — odvrati on prezrivo. Tuckao je lješnjake, kao da nije ni najmanje radoznao, a ipak je i te kako pozorno slušao, što je to Evica pisala vilama, dok je glasno čitala i pri tome pazila, nije li slučajno zaboravila koju točku ili zarez:

Dobra vilo, uslišaj nas sada,
Ti si naša posljednja već nada.
Kad već ocu ne pomognu ljudi,
Bar ti, vilo, ocu dobra budi!
Daj mu nađi, poštenoga rada
I nas bijedne očuvaj od glada.
Milostinje otac naš ne želi,
Mjesto toga posla mu udijeli.
Sve on znade, dobar je i vrijedan,
Samo sad je žalostan i bijedan.
Ako bude zarada i mala,
Ipak, vilo, srdačna ti hvala!

—Sasvim dobro! — odahne Evica — samo ću još za veću sigurnost pripisati: moj tata je mehaničar.

Đurica primijeti podrugljivo: — Sad još samo napiši našu adresu, da nas ne bi vile morale predugo tražiti: koliba bez broja, s naherenim krovom, glavni šumski put lijevo!

— Mogu, zašto ne? Onda će molbenica zacijelo uspjeti. No bilo kako mu drago, uspije li ili ne, ja ću ipak biti barem toliko zadovoljna, što sam poduzela sve moguće, da pomognem mami i tati. Sjećaš li se, Đurice, kako je ono u priči o Trnoružici rekao princ, da se samo onda može uspjeti i k cilju doći, ako se ne zastaje ni pred jednom zaprekom ni žrtvom. A proći kroz šumu, to je manja žrtva, nego li proći kroz trnje. Podnijela bih ja i veću žrtvu.

— Samo ti ne precijenjuj svoje sile. Ako su ti tako slabe kao pamet, onda ne ćeš doći daleko!

Evica i to hrabro proguta, te mirno odgovori: — Vidjet ćemo! — Ne htjede se prepirati, jer joj je glavica bila puna ozbiljnih misli i planova, koje je željela ostvariti što prije. — Ja ću sad poći. Moram se vrlo žuriti, da stignem kući prije, nego se vrate otac i majka. Ne ću da ih zabrinjujem.

— I ja ću s tobom! — izusti on kratko.

— Ti ćeš sa mnom? Pa ti ne vjeruješ u vile!

—Lako za vile! Valjda te ne ću pred mrak pustiti samu kroz šumu. U dvoje je ljepše, a treba ti jedna čvrsta muška ruka, da te obrani, ako ustreba.

Obradovana tom pažnjom, Evica odmah zaboravi na prijašnja zadirkivanja i burno zagrli brata, tepajući mu radosno kroz smijeh: — Dobar je moj braco, ako i brunda kojiput kao stari medvjed.

Đurica, kao i svi dječaci, koji nisu toliko pristupačni nježnostima kao djevojčice, pocrveni od neprilike, pa da sakrije svoju zbunjenost, potjera Evicu: — Hajde sad, ne pričaj toliko! Ogrni se, pa idemo!

Djevojčica odskakuta u kolibu i doskora se vrati, ogrnuta velikim vunenim rupcem, zaključa brižno vrata i sakrije ključ u pukotini kućnog praga. Đurica navuče neke stare cipele, koje je obuvao u rijetkim zgodama, a

čuvao ih za ciču zimu. Daleko je bilo pješačiti do škole u selu, zato je i štedio trošne cipele za najveću nuždu.

— Samo čvrsto zatvori vrata, — rugao se, — da nam tko ne donese nešto unutra, jer za odnijeti i onako nema ništa. Ali na kozu ne smijemo zaboraviti. Za nju sad i onako skoro dolazi vrijeme, da se ispruži na svome ležaju. Hajde, draga kozo, odmaraj se, — govorio je vodeći je u njezin mali obor iza kolibe. Koza je nevoljko napuštala ledinu, na kojoj je ipak još uvijek nalazila po koju travku.

— Zbogom, Bjelko, čuvaj nam kuću, — opraštala se Evica sa svojom hraniteljkom. Koza je žalosno blejala, kao da je znala da će ostati sama, i prislanjala glavu Evičinim nogama kao da je moli: »Ne idi od mene«.

Kad su spremili kozu, Đurica zakopča kaput, nabije na glavu kapu i uze u ruku svoje indijansko koplje te reče: — Tako, sad sam spreman! Ovo će mi koplje dobro doći, ako sretnemo kojeg vuka ili medvjeda. Eh, alaj bih im ja pokazao! — U tom času je vjerovao čvrsto, da se ne bi žacao upustiti ni u najljuću borbu s divljim zvijerima.

— Vidjet ćemo, kako ćeš se držati, kad sastanemo zeca, — naruga se sestrica.

Đurica prečuje ovu zlobnu primjedbu, prihvati seku za ruku i reče: — Hajdmo, u ime božje!

Držeći se za ruke zakorače hrabro put velike šume i zapjevaju složno, kao da bi se htjeli ohrabriti vlastitim glasom. Šuma je oživjela od njihove pjesme, koja se razlijegala daleko preko krošanja, sve do visokih bregova, odakle ju je vraćala jeka. Šumske ptice radoznalo najprije osluškivahu, a zatim se veselim cvrkutom pridruže dječjoj pjesmi:

Naprijed sada, oprezno, polako!
Pustom šumom nije proći lako,
Jer opasnost mnoga u njoj vreba,
Čuvati se za to dobro treba;
Divljeg vepra, otrovnice zmije,

Mrkog vuka, stare tete lije;
Kojiputa i samoga zeca
Prestraše se mala, plaha djeca.

Djece već davno nesta između stoljetnih hrastova, dok je njihova pjesmica još uvijek dopirala do kolibe i samotne koze, koja je tužno blejala, slušajući poznate glasove, koji su sve slabije dopirali do nje:

Tiho sada, oprezno, polako! — —
Gustom šumom nije proći lako — — —

U GUSTOJ ŠUMI

Evica i Đurica neumorno su pješačili šumom, pa su ih od dugog hodanja zaboljele ne samo noge, nego, od silnog i neprekidnog pjevanja i grla. Koračali su dosta brzo, premda su im se umorne nožice sklizale po žutom lisnatom sagu toliko, da su često učinili, što no se kaže, jedan korak naprijed, a dva natrag.

Nigdje na daleko živog stvora! Ni plašljivog zeca, ni brze vjeverice, ni vitkih srna, ili bar brbljavih kriještelica. Svi se posakriše, čim su oštrim sluhom začuli pucketanje grančica pod dječjim nogama i njihovo pjevanje. Samo stara, brižna šuma sipala je neprestano zlatno lišće, spremajući, poput brižne majčice, svojim štićenicima meki ležaj. Šuma je osjećala, da se vrlo brzo približavaju dani, kad će njeni stanovnici trebati lisnati ležaj i pokrivač, pa se je vrlo žurila, da je zima ne pretekne, a vjetrić joj je kod tog posla dragovoljno pomagao, kružeći oko njenih veličanstvenih krošanja, poigravajući se granama lagano je stresao lišće, da bude posao što prije gotov. Pri tom je tiho pjevušio, a njegov se je pjev širio šumom, kao da netko nježno prebire napete strune. U složnom radu posao je brzo napredovao i lisnati sag bio je već dovoljno debeo, da bude doskora mekani ležaj i topli pokrivač stanovnicima šume. Pod njim će oni prodrhturiti tešku zimu, na njemu će se ispružiti, kad će izmoreni od lutanja za hranom i od progona leći, da im se odpočinu trudne noge.

Evica i Đurica došli su, konačno, na mali proplanak, s kojeg se vidjelo, da šuma postaje svjetlija. Znak, da joj se približuje kraj, a s njim i toli željeno raskršće.

Osušenih grla prestadoše pjevati, te tiho proslijede put, držeći se još uvijek čvrsto za ruke i tražeći umornim očima njezin kraj. Evica je kod svakog šušnja protrnula, dok je Đurica naoko izgledao miran i hladnokrvan. Najednom, Evica zastane i sakrije se njemu za leđa: — Poslušaj, Đurice! Ne čuješ li neko pjevanje? Kladila bih se, da to pjevaju vile!

Đurica se bezbrižno nasmije, ogledajuć se na onu stranu, odakle je dopirala skladna djevojačka pjesma: »A ja bih se okladio, da su ove vile cijeli dan iskapale repu i sada se prijekim putem vraćaju kući u selo. Pogledaj!

Evica bojažljivo izviri iza njegovih leđa, i doista, u daljini primijeti kroz granje šareno ruho seljačkih djevojaka. Sretna odahne i reče: »Baš sam sinja kukavica!

— Pouzdaj se ti uvijek samo u mene! — isprsi se dječak. — U mene ima odvažnosti za trojicu!

Nije nikakvo čudo, da je Evica bila tako plašljiva. Od najranijeg joj je djetinjstva neka stara tetka u gradu punila glavu pričama o vješticama, vilama i vukodlacima, koji da borave u velikim gustim šumama. I zato ona šumu nije više gledala takvom, kakva zapravo jest, kao dragocjeni dar božje prirode, u kojem nalaze utočište i ptičice i šumske zvjerke, nego kao neko carstvo ne samo dobrih, nego i zlih duhova, vila i drugih nadnaravnih bića. Posve obratno bilo je s Đuricom. On se nije dao zastrašiti bajkama, on je dobro znao, da suha grančica u šumi puca, kad na nju stane koja zvjerka, i da lišće šušti, jer ga njiše vjetar, a fijuk vjetra u gustim krošnjama nije stenjanje šumskih duhova. On je bio ponosan, što danas nastupa kao zaštitnik svoje mlađe seke, premda je stariji od nje samo dvije godine. Osjećao se silno hrabar i jak, a u srcu mu gorjela želja, da u šumi doživi neku pustolovinu i uzmogne i činom, a ne samo riječima, dokazati svoju hrabrost.

Nakon nekog vremena Evica se opet prestrašeno trgne, grčevito mu stisne ruku i šapne: — Ali sada se

doista ne varam! Gledaj, tamo iza onog debelog hrasta nešto se miče. Bjež'mo, braco, đok smo još čitavi!

Đurica pogleda pažljivo i doista zamijeti, da se nešto giba, samo ne razabire jasno što, jer mu debelo stablo priječi vidik. Nakon nekoliko trenutaka napetog čekanja pojavi se iza hrasta neka nezgrapna pojava, a Evica užasnuta krikne: — Bože, to je vještica!

Đurica gleda oštrije, i u udaljenosti od kojih četrdeset koraka vidi u sjeni guste šume jednu staru baku, pogrbljenu ne samo pod teretom brojnih godina, nego i pod teškim bremenom suharaka, što ih je nosila na slabim staračkim leđima upirući se o kvrgasti štap.

— Baš kao u Ivici i Marici, — dršćući šapne Evica.

— Tebe je Firula posvema zaludio! Kakova vještica? Ne vidiš li, da je to neka stara baka, koja je brala suharke za ogrjev i sad ih na leđima nosi kući. Sirotica, kako joj mora biti teško! Sva se je zgrbila pod velikim teretom. Kad bih imao vremena, najradije bih joj pomogao nositi svežanj do kuće. A sad ćemo k njoj bliže, pa ćeš se uvjeriti, da ja imam pravo. I upamti, jednom zauvijek, da vještice uopće ne postoje na svijetu. Za svaku zlu ženu može se reći da je vještica, a za zločestog muškarca da je zloduh. Ali nadnaravnih bića nema.

Evica je slušala jednim uhom, capkajući za njim i ne vjerujući njegovim riječima, a zaplašeno srdašce udaralo joj je bom-bom, toli silno, da je mislila: probit će joj grudi. Da je Đurica nije čvrsto držao za ruku, zacijelo bi pobjegla, ali ovako, hoćeš, ne ćeš, išla je kao osuđenik na stratište. Baka je, međutim, sjela na trupac povaljenog debla, da se odmori. Veoma se iznenadila, kad je kraj sebe začula sitne dječje glasiće, gdje joj nazivaju: — Pomoz Bog, bako! — A tek, kad je ugledala pred sobom mališane, koji kao da odjednom iznikoše iz zemlje! Jer baka, nagluha i slabog vida, nije uopće čula ni vidjela djecu sve dok joj nijesu došla posve blizu.

— Bog s vama, djeco! Što vi tako kasno tražite u šumi? Zar ste zalutali?

— Nismo, bako, nego si je moja seka Evica utuvila u glavu, da u ovoj šumi ima dobrih vila, koje će pomoći našem ocu, da nađe posla i zarade. Vi, bako, zacijelo znadete, kako je danas teško naći stalno namještenje.

— Znam, znam, dijete drago. Dok sam ja još bila mlada, nije toga zla bilo u svijetu. Sve je onda bilo drugačije. Tko je bio pošten i htio je raditi, taj je bio siguran za svoj kruh do smrti. Ali danas?! — Baka se zamisli i nekud zagleda u daljinu, kao da gleda u svoju davno već prošlu mladost, i nastavi lagano:

Mnogi vrijedni život teško strada,
Kada za njeg nigdje nema rada
I kad zalud pragove obija,
Gdje ga svatko bez srca odbija,
Dok obitelj pati mu od gladi,
Jer ne može ništa da zaradi
Te uzalud zaposlenje čeka.
Ovom zlu se mora naći lijeka,
Pa da kruha i opstanka bude
Za sve vrijedne i poštene ljude!

Uvidjevši, da stara baka nije nikakvo nadzemaljsko biće, Evica se odvaži i upita: — Bako, vi ste već vrlo stari i sigurno mnogo toga znadete. Kažite mi po duši, ima li u ovoj šumi vila, koje pomažu ljudima?

— Ha-ha-ha! — smijala se baka na ove riječi tako srdačno, da su joj se njena dva posljednja zuba toliko tresla i zibala, kao da će ispasti iz čeljusti. — Od vila se nadaš pomoći? Drago dijete, to ti je jalov posao. — Zatim se uozbilji, a da joj lice ipak nije izgledalo strogo, nego materinski blago i dobro, te pouči djecu:

Poslušajte, djeco, riječi stare majke:
Vještice i vile, to su samo bajke.
Dobro srce, znajte, djeco mila,
Čini više no iz priče vila.
Istinu vam zbori baka stara,
Dobro srce to vam čuda stvara,

Nevoljnome ublažuje jade,
Žalosnoga utješiti znade.
Bližnjeg ljubi kao svoga brata,
To je blago vrednije od zlata.

Đurica joj odobri: — Da, takvo srce treba naći i naš tata. — A Evica pridoda:

Kad bi ljudi takva srca bili,
Ne bi mi sad u pohode vili!

Baka uzdahne duboko i nastavi:

Istina je, nisu svi baš ljudi
Dobra srca, plemenite ćudi,
Al vi, djeco, vi ste naša nada,
Vašim srcem nek dobrota vlada.
Neka mlado, novo pokoljenje
Stvori ljepše, sretnije življenje!

Đurica je pažljivo slušao baku i osjećao, da mu ona stavlja na srce nešto lijepo i veliko, nešto, što bi moglo biti sudbonosno i dobro za njega i za cijeli mladi naraštaj, kojemu pripada. I sam ne znajući pravo zašto, položi ruku na srce i izusti glasno i svečano, kao da polaže zakletvu: — Obećajemo, bako, da ćemo se uvijek sjećati tvojih riječi!

— Bog vas čuvao, djeco! Žurite se kući, da svoje roditelje suviše ne zabrinete, — opomenu ih baka, ustane, naprti svežanj suharaka i pođe dalje.

— Zbogom, bako, zbogom! — poviknu djeca. Starica doskora iščeznu među drvećem, a djeca se požure, da što prije stignu do raskršća.

Odjednom će Evica: — A čime ćemo pričvrstiti papir, da nam ga ne odnese vjetar?

— Ne brini se ti, dok je mene i mojih džepova! — Dječak na čas zastane, da joj pokaže svoje blago, bez kojega on nikud i nikamo. — Evo, gledaj: kliješta, škarice, kit, čavao, nožić! Pravi dječak uvijek nosi takove korisne stvari sa sobom, jer nikad ne može znati, gdje će mu što trebati.

— Vidiš, ja se nisam na to sjetila. Prava sreća, da si se domislio ti. — Najednom se naglo lecne: — Oh, Đurice, poslušaj, nešto pucketa u šumi! Da to nije — —?

— Ne boj se, to sada pred noć idu srne na vodu.

— Doista? Koje čudo, da se svega plašim, kad je u tom sumraku sve tako čudnovato i tajanstveno. Gledaj, ovi hrastovi kao da su živi!

— Pomisli, Evice, zar to ne bi bilo krasno, da su ovi hrastovi divovi, a ja da se moram s njima boriti. To bi ti trebala vidjeti! Da sam sit, borio bih se kao lav!

— Oh, još i divovi! — protrne Evica, — dosta, da se već i vila plašim! Evo, već je blizu križanje. Stupajmo potiho, da ne bunimo vile.

— Ti misliš, da su vile kukavice kao ti? Uostalom, vidiš da oprezno stupam. Ne mogu već pažljivije. — Jedva to izreče, zapne nogom o jedan panj i sruši se potrbuške, kako je dug i širok, da je sve granje pod njim pucalo.

— Baš si nespretan. Padaš upravo u najvažnijem času. Još ćeš sve pokvariti!

— Glavno da je nos čitav! — odvrati on, dižući se i opipavajući glavu. — Hvala Bogu, evo nas na kraju šume.

I doista, tek dva tri koraka dijelila su ih još od ceste. Na jednom stablu spazi Evica raspelo u sjaju sunčanog zapada. Evici se učini kao da pogled Raspetoga baš na nju pada. — Hajde, Đuro, kleknimo i pomolimo se, da nam Bog bude na pomoći.

Đurica odmah klekne uz nju i sklopi ruke, dok je ona molila glasno:

Poslušaj nas, dragi, dobri Bogo!
Ja ti ne ću dosađivat mnogo,
Tek za našeg dragog tatu molim,
Jer ga jako, od sveg srca volim.
Posla daj mu i zaradu neku,
Daj da majci suze već ne teku,
Kad ni kruha ne može nam dati,
Te sa ocem teško rad tog pati!

A nakon molitve reče: — Tako, sad sam uvjerena, da će moja molba biti uslišana! Noge me doduše jako bole,

ali se radujem, što sam pošla na taj dugi put. Možda ga ipak nisam prevalila uzalud.

— Evo, tvojeg vilinskog raskršća! — usklikne dječak veselo, kad je ugledao veliki putokaz na raskršću. Evica se bojažljivo ogledavala unaokolo, ali nigdje nije bilo vile, ni vilinskog plašta, a na blatnoj, razgaženoj cesti vidjelo se samo tragove ljudi, stoke i točkova. S napetom pažnjom i uzbuđenjem promatrala je šutke, kako Đurica, pomažući si kamenom, pribija čavlima pismo na putokaz.

— Vidiš li, kakvi sam ja majstor! Pismo se vidi na daleko, kao pravi oglas, a vjetar ga ne može odnijeti. Možeš biti bez brige, jer tvoje vile, pa da su i kratkovidne, moraju ipak odmah opaziti tvoje pismo.

Evica pregleda još jednom, je li pismo dobro pričvršćeno, i prošapće: — Bože pomozi! — Pa nije to šala pisati vilama pismo. To je u njezinom mladom životu doista nečuveni doživljaj.

Đurica također pogleda još jednom, je li sve u redu, klimne zadovoljno i reče: — Tako, sad je taj važan posao gotov! Sad brzo kući, jer već pada sumrak, a u šumi će još prije biti noć.

I brzo krene natrag, a Evica uz njega.

— Lako je reći, da treba ići brzo, — uzdahne ona glasno zijevajući. Duga ju je šetnja kroz šumu očito umorila, a svježi zrak omamio. Capkajući uz brata sneno je uzdisala: — A-ah! Kako sam umorna! Da je barem moja strunjača već blizu!

— Kako ne bi bila umorna i pospana, kad je to dalek put za tvoje male noge. Sjedni na čas, na ovo povaljeno deblo, na kojem se je prije odmarala stara baka, i zaklopi malo oči. Možda će ti umor proći. Ali samo na čas, i nemoj zaspati, jer doskora će noć.

Evica se odmah spusti na deblo, koje joj se učini mekano kao najraskošnija postelja, i prošapta: — Umorna sam, braco, jako umorna. Nešto od hoda, nešto od straha, a nešto i od gladi. — I zijevne široko, ali brzo pokrije rukom usta. — Joj, da mi ne uleti šišmiš u usta, kad toliko zijevam!

— Ne boj se, u kasnu jesen nema šišmiša u šumi. Tako! Položi glavu meni na koljena, — reče Đurica, sjednuvši kraj nje. — A da dođe i sam zmaj, a ne samo šišmiš, ja bih te obranio! — Umornoj Evici to nije trebalo reći dva puta. Odmah je položila glavu Đurici na grudi, a on se nagnuo nad nju i obujmio je rukama, da joj bude toplije. Osjećao je, kako mu je mala sestrica iznemogla i neizrecivo se nad njom sažali, pa premda je inače izbjegavao svaku nježnost, poče je sada milovati po kosi i govoriti samilosno:

Odmaraj se, moja mila seko,
Moje grudi uzglavlje ti meko,
Moje ruke zaštita ti jaka.
Moje srce ko sunčana zraka
Grijat će te, da ne bude hladno,
Da ne drhti tvoje tijelo gladno.

Evičina se glava spuštala sve niže i zamalo, svladana umorom, ona čvrsto usne. Đurica se zbuni. Što sad? Bilo bi najpametnije, da je probudi, ali samilost nadvlada razbor i on popusti: — Nek samo malo drijema. San će je ojačati, a ja ću za to vrijeme paziti na nju; malo sjedenja i odmora ne će ni meni biti na odmet. Brojit ću do hiljadu i onda ću probuditi Evicu.

Šumsku tišinu prekidalo je sada njegovo brojenje. Strpljivo je brojio boreći se da ne zaspi. U odmjerenim razmacima čulo se je brojenje, dvijestotine dvadeset i jedan, dvijestotine dvadeset i dva, dvijestotine dvadeset i tri. Najprije glasno, a onda sve tiše, dok najednom posve ne zamukne — — —.

Kad je stari mjesec radoznalo zavirio kroz gusto hrastovo granje, vidio je Evicu i Đuricu, kako zagrljeni slatko spavaju na povaljenom deblu. Izgleda, da mu se čelo namrštilo, kad je ugledao mališane same usred tamne šume. Koje čudo, da se je namrštio! Kud god je zavirio, u kolibe ili palače, posvuda je vidio malu djecu u sigurnim zaklonima i toplim posteljama. Samo su ovi mališani, nezaštićeni, snivali usred šumske samoće.

ČUDNOVATE TAJNE STARE ŠUME

Lišće stoljetnih hrastova šumi, kao da pjeva uspavanku mališanima i onim sakrivenim stvorovima, koji se pod njenim krošnjama spremaju na noćni počinak. Lagano spušta noć svoj tamni plašt, potiskujući sumrak sve više zapadu, gdje je svijetloružičasti oblak označio mjesto, kamo se je sklonulo sunce, da ustupi mjesto tamnoj noći. Mjesec, još čas prije posve blijed, svijetli sada punim sjajem, a u njegovu društvu nalazi se i nekoliko zvjezdica.

— Cr-cr! — oglasi se zričak obradovan, što je nastupilo vrijeme, kada on pjeva svoje najljepše pjesme. — Hu-hu! — huče sova, otvarajući lagano oči, koje su joj bile zaklopljene za danjeg svijetla. Sovi se brzo odazva ćuk, veseo što će mu sovino huhanje prikratiti dugu jesensku noć. U skrovištima skupile se vjeverice u klupko, položile mekani rep pod glavu i sanjaju, kako je šuma ponovo zelena i puna krupnih lješnjaka. Na poljima pokraj šume spavaju hrčci, pokrivši debelim trbusima svoje blago, koje su nagomilali više, nego bi mogli pojesti za dvije duge zime. I sve druge sitne zvjerke kao da spavaju. Tek se iz velike daljine čuje glas srnjaka, koji doziva srne na večernji domjenak.

Ali mir šume bio je samo prividan; ona kao da je odjednom oživjela. Lomljava i pucketanje grančica narušiše njen mir. Sa svih su strana doskakutali dvonoške i četveronoške njeni mali, dlakavi stanovnici, koji su preko dana bili sakriveni u jamama i rupama, u gustom grmlju i duplju drveća, ili su na poljima, pokraj šume, kriomice brstili lišće šećerne repe i kupusa. Sada, u

mraku, osjećajući se sigurni pred ljudima, šuljali su se na svoje omiljelo igralište na rubu šume, gdje bi se svako veče prije spavanja bezbrižno igrali. Oprezno i lagano skakutahu, izvirujući na sve strane, ne vreba li kakva opasnost. Kada vidješe, da opasnosti nema, poskoče obijesno kao nestašna djeca i zapjevaju složno iz zečjih grla:

Al je lijepo zečićima sada,
Kad u šumi mir i pokoj vlada,
Jer kad lovca u blizini nije,
Veselo se mali zeko smije.

Pjevajući su preskakivali jedan preko drugoga i prebacivali se naglavce, da ih je bila prava radost gledati. Pa i mjesec, unatoč zabrinutosti za djecu, pokazao je opet nasmijano lice. Bit će, da je i njemu drago, kad su i ljudi i životinje zadovoljni.

Ali na jednoč, usred igre, nešto prasne: bum-bum! Kao da je pukla puška. Prestrašeni zečići posakriše se u brzini, kud je koji znao i mogao, a uzrujana zečja srca udarala su burno, dok ih jedan poznati glas ne umiri: — Alaj mi je uspjelo da vas sve prevarim! — Bio je to glas staroga zekonje, koji je njihovu igru promatrao iz prikrajka, pa se je kao stari šaljivđija s njima našalio i vješto oponašajući prasak puške jadne prestrašio, da dolaži lovac.

Zečići, opet hrabri, vraćahu se veselo igri, koreći starog zeca: — Kakve su to neukusne šale! Mislili smo, da je od nekuda zaista došao lovac!

Stari se zeko nasmije: — Znao sam ja dobro, da će vam uzdrhtati junačka srca. Vi se tu bezbrižno igrate i ne mislite dalje od vaše nezrele njuške, koja vam još mnogo ne vrijedi, ali zato ja njušim i dalje i bolje, pa sam ovdje odmah osjetio, da se u blizini nalazi neko ljudsko stvorenje.

Zečići se silno uzrujaše, i stojeći na mjestu digoše njuškice u vis, tražeći njuhom, na kojoj se strani nalazi taj ljudski stvor.

— Ne bojte se, — umiri ih stari zekonja, — nešto je ljudskoga, ali ne miriše na opasnost! — Ispruživši njušku pođe naprijed za tragom, kuda su prije stupala djeca, a zečići su ga u maloj udaljenosti radoznalo slijedili. Tako dođe i do povaljenog debla neprestano njuškajući i tu se iznenađen zaustavi. — Ha, evo, našao sam! Ali ne bojte se, jer to su samo mali ljudi; tih se ne trebamo bojati. Djeca nas i te kako vole; svi znademo, kako nas o Uskrsu željno očekuju.

Zečići se silno obradovaše kad ugledaše djecu. Uzdižući se na stražnje noge ogledavahu ih sa svih strana govoreći: — Kako su dragi! Za njih mi bojadišemo uskrsna jaja!

— Koliko sam ih ja s mojom mamicom našarao! — oglasi se zečić nazvan Riđko.

— I ja! I ja! — oglase se ostali zečići u jednoglasnom zboru.

Stari zekonja nazvan Sivko, jer mu je krzno bilo već prosijedilo, nakašlje se i uspravi na stražnje capice te počne pričati, dok su zečići, sjedeći u polukrugu, pažljivo slušali:

Od davnine običaj je stari,
Da na Uskrs djecu zec obdari.
Pisanice divnih šarnih boja
Šara zeko dječici bez broja,
Jer kad ne bi našarao jaja,
Digla bi se o Uskrsu graja.
Plakala bi gorko mala djeca,
Karala bi uskrsnoga zeca.

Nakon Sivkovog pričanja zečići ponovo opkole djecu, te propinjući se na deblo njuškahu im ruke, lice i haljine, da bi ih što bolje upoznali. Njima je, kao i svim životinjama, njuh više objašnjavao, nego vid. — Al su to zlatna djeca! — klicali su zečići, — samo su hladna. Posve su im mrzle njuškice!

— Nije ni čudo, kad nemaju tako lijepu i toplu bundicu kao mi, — reče Riđko.

— Nisu oni poput nas navikli spavati u šumi, — nadoveže zečić nazvan Kupusić, jer je silno volio griskati kupus. — Pričala mi je moja baka, da ljudska djeca spavaju u posteljicama, a ne na granju i lišću kao mi. A u postelji se pokrivaju pokrivačem, sve do brade. — Kupusić je bio vrlo ponosan, što znade o djeci više nego ostali zečići.

Sivko se, međutim, zabrinuto zagleda u zrak, ponjuši oštro i reče: — Nekako mi jako miriši po prvom snijegu. Bit će zlo, ako noćas stigne ovamo baba Zima. Ona je već na putu da stigne u naše krajeve, pa zadrži li se noćas ovdje, ova će djeca stradati. Sjećate li se još stare Ježibabe Zime? — upita mlade zečiće.

— Kako se ne bi sjećali! — odvrate oni jednoglasno. Zeko Kupusić htjede dokazati, kako ima dobro sjećanje te još sada zna, kako je to bilo prošle godine, zgrbi se i podboči na suhu grančicu i poče pričati:

Na svom štapu Ježibaba Zima
K našoj šumi polagano klima.
Teško vuče svoje stare noge,
Jer je prošla krajeve već mnoge.
Sad će ovdje odmarati kosti,
Svojim oštrim iglama će bosti
I štipati zlobno oko sebe,
Da od muke srce te zazebe.

— Doista, ako ovdje zatekne ovu djecu, štipat će ih nemilo. Da ih probudimo, — upita Riđko. — Uvjeren sam, da će sutradan biti teško bolesna.

Zečići se malo zamisle, dok konačno ne reče Sivko: — Čujte! Dosjetio sam se, kako da pomognemo malim ljudima. Stisnut ćemo se k njima i grijati ih našim toplim bundicama.

— Divna zamisao! — uskliknuše oduševljeno zečići. — Hajd'mo svi na okup, stisnimo se k njima i odmah će im biti toplije.

Svi se redom posjedaju oko Evice i Đurice. Neki do nogu, neki se pak uspeše na deblo i smjestiše se do glave

i uz tijelo tako, da su djeca bila sa svih strana okružena ne samo njihovim krznom, nego i njihovim toplim dahom. Zeko Kupusić, koji je osobito volio pjevati, zapjeva tiho, a ostali ga poprate poluglasno:

Počivajte mirno, djeco draga!
Opasnosti sada nema traga,
Dok zečići mali uz vas bdiju
Te vas toplim svojim dahom griju.
Ako smo i šumske zvjerke samo,
Malu djecu ipak čuvat znamo.

Malo pomalo, protegoše svi zečići capice i usnuše slatko, priljubljeni uz Evicu i Đuricu, koji su još uvijek spavali dubokim snom.

Nastade duboka tišina, prekidana tek na mahove slabijim pa jačim udarcima vjetra, koji je gonio nebom guste oblačine, da od časa do časa sakrije mjesec, koji je još uvijek radoznalo zavirivao u šumu. Osobito sada, kad mu je jedan debeli oblak konačno otišao ispred nosa, pozorno je gledao što se zbiva dolje u šumi. I gle, zamijeti kako iz kalnog jarka kraj ceste izlaze male žabe, te u dugoj povorci skakuču u šumu. Žabe su veselo kreketale:

Mi smo lijepe i grlate žabe.
Brbljave smo kao prave babe.
Na nama je divan zelen frak,
Krekećemo kre-kre-kre-kre-kvak!

Krekečući i pjevajući stigoše do mjesta, gdje su još malo prije plesali zečići i tu se zaustave, našavši praznu čistinu prikladnu za igru i zabavu.

— Baš je, za promjenu, ugodno pobjeći iz našega dosadnog blata i vode u ovu lijepu šumu! — kreketala je debela žaba Žlabravička. — Putem već doživiš i čuješ toliko toga lijepa i zanimljiva, dok u našoj lokvi slušaš samo dosadno kreketanje starog žapca Kreketića. Kvak-kvak! kvak-kvak! To mi je već dodijalo!

— I nama, — potvrde jednoglasno ostale žabe.

— Kad se vratimo s našeg izleta, alaj će nas grditi one naše družice, koje ostadoše kod kuće, jer nisu bile tako odvažne kao mi, — reče najmanja žabica, nazvana Blebetićka, jer je kreketala još i više, nego što je običaj i kod najbrbljavijih žaba. — Ali neka samo psuju! Glavno, da je nama sada lijepo. Ja silno volim pustolovine. Da mogu, otišla bih i do samoga mora! Ali i ovdje je lijepo! Zrak je čist, a ne onako zagušljiv kao u našoj blatnjari.

— Užijmo se, djeco, — reče žaba Žlabravička, koja je bila najstarija, te je nadzirala, da se kojoj žabici ne dogodi kakovo zlo. To nam je zacijelo posljednji izlet u ovoj godini. Morat ćemo se doskora zakopati duboko u glib i tamo prespavati zimu.

— Uh, to je dosadno! — usklikne mala Blebetićka, koja kao i sva druga mala djeca nije nikad voljela spavati. — Ljeti, dok je bilo mnogo sunca, nijesmo mogle nikud zbog one ogavne rode, koja je, stojeći na jednoj nozi, kraj bare vječno stražarila i bezobrazno na nas škiljila. Ali je gospođa roda nedavno ipak otputovala na svoje ljetovanje u Egipat, i sada slobodno i bez straha izlazimo iz vode i skačemo naokolo. Samo, nažalost, ne ćemo dugo.

— Hajde, da rodi za inat zaigramo onu našu igru o strini rodi, — predloži žaba Žlabravička, koja je, da zadrži vitku liniju, rado poslije dobrog zalogaja skakala i gimnasticirala.

— To je dobar prijedlog, — odobri Žapčevička. — Ja ću biti strina roda. Vi skačite oko mene i dražite me, a ja ću vas loviti.

Sve se žabice postave u krug, a žaba Žapčevička u sredinu, stojeći na jednoj nozi poput rode, dok ostale žabe skladno zapjevaše, plješćući prednjim capicama:

Strino rodo, klipa-klapa-klap!
Gaziš vodu cipa-capa-cap!
Dugi vrat si podigla u zrak,
Na što vrebaš, dobro znade svak.

Malu žabu ti bi htjela, znam,
Strino rodo, zar te nije sram?
Mala žabo, bjež u vodu sad,
Strinu rodu spopao je glad.

Strina roda potrči, da ulovi jednu od žabica, koje su se razbježale glasno krekečući. Bježeći pred rodom mala Blebetićka otrči najdalje i naiđe na hrpu usnulih zečića. Kolikog li iznenađenja! — Joj, družice drage! Dođite ovamo! Pogledajte, ovdje spavaju mali zečići. Sada ću ih dobro pogledati iz bliza, jer inače, kad skočim pred njih, oni odmah pobjegnu.

— Smiješno! Oni se boje nas, a mi njih, premda nijesmo jedni drugima ni najmanje opasni. Mi smo opasne samo glistama i muhama, kojih i onako nije šteta.

Dok su i druge žabice ogledavale zečiće, stara Žlabravićka uzdahnu: — Ah, fine su debele gliste i masne muhe! — i proguta slinu, koja joj se poče skupljati u ustima. — Čim je govor o muhama i glistama, odmah ogladnim, premda se ne mogu potužiti, da večeras nisam dobro večerala. — A jer žabe i radost i žalost izražavaju pjesmom, nije ni Žlabravićka mogla da odoli, a da ne zapjeva pjesmicu o najmilijoj poslastici.

— Družice, predlažem da u počast muha zapjevamo našu pjesmu, koju smo nedavno tako divno otpjevale na našem koncertu. Ovdje će u šumi još bolje odzvanjati, nego u žabnjaku. — Ovaj prijedlog, gospođe Žlabravićke, bude jednoglasno s oduševljenjem primljen. — Hajd'mo, sestrice, zapjevajmo!

Blebetićka, koja je bila najbolja pjevačica, poče se izvinjavati, da danas nije pri glasu, jer ju nešto smeta u grlu, dok ju družice ipak konačno ne namole, da pjeva solo. Sve se žabice poredaše poput pravog pjevačkog zbora u polukrug, dok je žaba Žapčevićka stala pred njih kao dirigent, mašući temperamentno malim prutićem. Na njen znak poče Blebetićka sitnim sopranom pjevati melodiju, dok su druge upadale, potiho gunđajući pripjev. Šumom je odzvanjala pjesma:

Lijena muha zvrnda, zum-zum-zum,
Oko nosa brunda, brn-brn-brn,
Na vrh nosa sjeda, zum-zum-zum,
Nosu mira ne da, zum-zum-zum,
Doskora se sjeti, brn-brn-brn,
Pa do bare leti, zum-zum-zum,
Vodice da pije, brn-brn-brn,
A žaba se smije, zum-zum-zum.
Bit će muha masna, brn-brn-brn,
Večerica slasna, zum-zum-zum.
Jao muhi sada, brn-brn-brn,
Jer od žabe strada! Kre-kre-kvak!!

— Vrlo lijevo, djeco! — pohvali ih zborovođa. — Pjevale ste upravo divno! Mora se priznati, da je ovaj koncert bio izvanredan.

— Nismo uzalud s uspjehom svršile žablju muzičku školu, — pohvali se Blebetićka.

— Šteta, što nas nitko nije slušao. Ovi su zečići baš nezahvalna i nimalo muzikalna publika. Idem ih malo povući za ušesa, — reče Žlabravička i odskakuće do njih. Čas ih je opskakivala, čas opet hodala sasvim uz njih, promatrajući ih radoznalo izbuljenim očima. I htjede već jednog zečića povući za uho, kad se predomisli i skoči još jednom na panj. Tu stane kao ukopana. Sada je istom primijetila djecu, pa tiho povikne: — Ah, družice moje, pa tu ima i drugih stvorova! Kako samo mirno spavaju. Pst! Tiho! Ne krekečite više! Među zečićima spava i dvoje djece. Tiho! Tiho! — — — Bjež'mo sada dalje. Koncertirati možemo i na drugome mjestu!

Sve žabice pogledaše radoznalo dječicu. One bi ih još dugo ogledavale, ali na Žlabravičkinu zapovijed šapne svaka posve tiho za oproštaj: krek-krek, te odskakuće jedna za drugom iz šume. — — — Ponovo nastade tišina, ali ne za dugo. Po velikoj lomljavi granja razabiralo se, da dolaze neka mnogo teža stvorenja, nego što su male lake žabice. Top, top, čulo se posve jasno. I doista, na maloj čistini pojavi se doskora debelo nezgrapno tijelo

medvjedice. Stupajući na stražnjim nogama tromo je kretala naprijed. Pored nje su se gegala dva mlada medvjedića, koje je vodila stara medvjedica, držeći ih glomaznim šapama i pjevajući krupnim, promuklim glasom:

Brunda-brunda, brunda-brunda!
Al je lijepa u medvjeda bunda.
Kada dođe ljuta baba Zima,
Svaki medo toplu bundu ima.
Ne nosi je, da se njome kiti,
Već od zime, da ga ona štiti.
Topla bunda grijati će medu,
Kad će spavat u snijegu i ledu.
Probuditi on se prije ne će,
Dok ne svane blago pramaljeće.
Brunda-brunda, brunda-brunda!

Mladi medvjedići pjevahu uz majku, kako su znali: brunda-brunda, dok konačno izvrsno raspoloženi i zaplesaše. Poslije plesa spuste se umorni do nogu majke, koja je sjela na jedan panj i zadovoljno promatrala dražesni ples medvjedića.

— Brunda-brunda, djeco moja draga, — poče stara medvjedica, — ja njušim, da će doskora pasti prvi snijeg. Zato moramo za vremena potražiti lijep i udoban stan, u kojem ćemo moći mirno prospavati zimu. Tri mjeseca spavanja, to nije šala; zato je potreban stan sa svim komforom.

— Joj, tri mjeseca ne ću moći da se igram, samo ću neprestano spavati! Kako će to biti dosadno! — uzdisao je jedan od medvjedića, kojeg je majka od milja zvala Đunđo.

— Uh, tri mjeseca, pa i više, ne ću jesti šljiva, meda i jabuka! — žalio se drugi medvjedić, nazvan zbog lijepe duge dlake Runđo. — To je strašno!

Medvjedica ih je tješila: — Bolje je, djeco, tako, nego da se moramo kao ljudi brinuti za toplu odjeću i ogrjev u zimi. Mi se samo zavučemo u naš brlog, skupimo se u klupko, podvučemo rep poda se, a njušku zarinemo u

krzno i hrčemo bezbrižno, sve dok nas ne probude prvi topli sunčani traci. Onda se samo protegnemo, nekoliko puta dobro zijevnemo i jednostavno preselimo u ljetni stan, kamo nas volja. Nitko nas ne pita za stanarinu ni za poreze. Vidite, dakle, draga moja djeco, da naš život ima u mnogočemu prednost pred ljudskim.

Mali medvjedići, premda su majku pozorno slušali, ipak je nijesu posvema shvatili. Njima je bilo krivo, što će morati toliko vremena spavati i što kroz to vrijeme ne će jesti slatkiša, voća i meda, a za drugo njih još nije morila briga, dok su se za njih brinuli otac i majka. A medvjedica je bila vrlo brižna majka, zato reče sada:

— Djeco, hajd'mo se prošetati malo dublje u šumu. Na rubu njezinom nije zgodno predugo boraviti, a ovdje ne bismo ni mogli naći podesan stan. Tu ne bi bilo pravog mira. — Medvjedica pođe naprijed, ali došavši do povaljenog debla zaustavi se, pogleda točnije i reče: — Što to vide moje oči? Tu već ima nekih stanara. Čudno društvo! Jedni od ovih doista ne spadaju ovamo. Pogledajte, djeco, ovdje, među zečićima, spava dvoje male ljudske djece.

Medvjedići se vrlo obraduju i pristupe bliže, da dobro promotre i ponjuše djecu. Ipak, neki novi doživljaj prije dugog zimskog sna!

— Zar ne, majko, to su oni stvorovi, o kojima si nam često pričala?

— Jest, djeco, to je ta ljudska mladunčad.

— Posve je zgodna, — izjave medvjedići, — samo šteta, što nemaju tako lijepo krzno kao mi.

— Znate, djeco, jedan moj stric, koji je s nekim cirkusom proputovao skoro cijeli svijet i onda se opet povratio u šumu, pripovijedao mi je o ljudima mnogo smiješnih stvari, pa i to, da su ljudskoj djeci najdraže igračke mali medvjedići.

— Mali medvjedići? — začude se Đunđo i Runđo. — Zar pravi medvjedići?

— Ne, nijesu pravi, živi, nego su načinjeni iz krzna ili baršuna, posve nalik na vas, i s njima se ljudska djeca

igraju od najranijeg djetinjstva. Stric je, štoviše, čuo i to, da mnogo dijete ponese takovog medvjedića i u posteljicu, pa s njim zajedno spava.

Runđo i Đunđo nasmiju se slatko, da su im se od smijeha tresla klapava ušesa, tako im je bila smiješna pomisao, da djeca spavaju s medvjedima. — Al je to neobično i smiješno! — govorio je Đunđo, brišući šapom suze, koje su mu od silnog smijeha navrle na oči. — Ne bismo li i mi sada ponijeli sa sobom ovu mladunčad, da spava s nama preko zime u brlogu?

— Bože sačuvaj! Što ti pada na um? — ukori ga majka. — Imali bismo s ljudskom mladunčadi samo posla, kad bi se razbudila u našem medvjeđem brlogu. To bi bilo derače! Tko bi to umirio! A tek njihova majka, koliko bi ta suza prolila, kad joj se ne bi djeca vratila kući.

— Zar ne, njihove majke vole svoju djecu jednako kao što i ti nas voliš?

— Svakoj je majci i ocu njihovo dijete najdraže. — Kod tih riječi zagrli medvjedica Runđu i Đunđu, te nastavi: — Ali ovako lijepih i dragih mališana kao što ste vi, nema nitko do mene!

Njima je kao pravoj dječici godila majčina nježnost, ali se sada sjetiše i oca, koji im bijaše također vrlo dobar. Zato zapitaju: — Mamice, gdje je danas naš tata, da nije s nama?

— Tata je poslovno odsutan. Pričala mu je mala vjeverica, da na drugom kraju šume ima lijepih brloga, pa je otišao da izvidi, ne bi li tamo našao za nas koji zgodan stan. Zacijelo je i našao nešto prikladna, pa to sad uređuje, da bude sve što prije za vas spremno, da vas majka uzmogne uspavati u zimski san. Zato ga još i nema k nama.

Dok je majka medvjedićima pričala, oni su već počeli pomalo zijevati, a kada je svršila, zijevahu još jače, ali su ipak uvjeravali majku, da nisu ni najmanje pospani. No majka je znala što treba i zato reče: — Požurimo se, djeco, dublje u šumu na noćište, jer vidim, da su vam vaše lijepe očice već vrlo snene.

I medvjedići zijevajući odoše s majkom tražiti noćište. Putem im je majka pjevušila: brunda-brunda-brunda-brunda, da im brže i ljepše prođe vrijeme hodanja po šumi.

Kad je u daljini utihnuo i posljednji zvuk brundanja, na maloj čistini zavlada opet mir, prekidan tek fijukom vjetra. Ali za kratko vrijeme izmilješe sa svih strana cijele čete nekih malih crnih bića, za koje se u noćnoj tami nije u prvi čas moglo znati, tko su i šta su, dok se pjesmom sami ne predstaviše. Sitni glasići zapjevaše skladno:

Mi smo mravi posve neugledni,
Crni, mali, ali vrlo vrijedni.
Mučimo se od zore do mraka,
Do posljednjeg sunčanoga traka,
A čim novi traci sunca svanu,
Mi već brižno sabiremo hranu.
Skrbimo za duge zimske dane,
Da nas ne bi zatekli bez hrane.
Tko u ljetu ljenčari i pjeva,
Tom u zimi pjevaju tek crijeva!

Nakon što je utihla pjesma mravlje družbe, uzdahne najveći mrav:

— Baš smo se naradili! Leđa mi se posve zgrbiše, a nije ni čudo. Koliko sam samo teških slamki i suhih listića dovukao na njima u naš mravinjak, da nam zimi bude mekano i toplo. Zato ćemo se poslije teškog napora i posla i te kako ugodno valjuškati.

— Jest, ako itko, to smo mi zaslužili mira i počinka, — poviknu ostali mravi. — Sada, kad smo sretno dovršili sve poslove, zatvorit ćemo sve ulaze u naše mravlje dvore, da nam se ne uvuku nepozvani gosti, koji bi htjeli živjeti od tuđe muke. Baš bismo ih trebali!

Veliki mrav, kojega su svi iz poštovanja zvali Striko, reče ojađeno: — Znam, da će mnogi ljenivac pokucati na naša vrata, jer će mu kroz ključanicu mirisati naša smoč-

nica! Ali odbiti pomoć u nuždi, ružno je! Nešta će se već i za njih naći u našoj smočnici.

— Ah moja smočnica! — poviče ushićeno Strikina supruga, gospođa Strikinica. — Na mojoj smočnici mogu mi zavidjeti sve domaćice ovoga svijeta. Snabdjevena je svim mogućim poslasticama. Imam u njoj svega toliko, da bih mogla zadovoljiti i najveće sladokusce! — A kako je gospođa Strikinica bila ne samo jedna vrlo dobra domaćica, nego i vrlo blagoglagoljiva mravlja ženka, to ona poče odmah na dušak nabrajati sve slasti, koje krije njena smočnica:

Kiseljene glavice od žira,
Nasoljena krila od leptira.
Slanina i sušena rebarca
Od mušice i tustog komarca.
Od guštera jaja posve svježa,
Čačkalice, bodljike od ježa,
Fino »slatko« od mirisnih ruža,
Nadjeveni rogovi od puža,
Od ovčice božje sirac masni,
Bit će mravu zalogaj baš slasni.

Dok je gospođa Strikinica nabrajala poslastice, gladili su ostali mravi svoje trbuhe i oblizivali se, da je sve mljaskalo, a jedan od njih, poznat kao najveći sladokusac, reče: — Uh, što uživam, kad čujem o slastima, kojih ćemo se užiti preko zime! Al smo se i naznojili, dok smo sabrali toliko hrane. Nije šala vući teret za najveće žege, dok drugi lijepo u hladu spavaju, ili se praćakaju u hladnoj vodi. Samo oni će se doskora svijati od gladi, dok ćemo se mi fino častiti.

— Jest, djeco, bit će gozbe, plesa i čajanke, — reče gospa Strikinica. — Imam veliku zalihu najfinijeg čaja od koprivinog cvijeta, a za okrepu starije gospode i jakog vina od glogovih bobica.

— A što imaš za nas? — zapitaše u zboru sitnim glasom najmlađi članovi mravlje družbe.

— Za vas, djeco, imam slatkih šećernih stvari na izbor.

Nastade radost u najmlađem rodu, kad začuše kako će se fino gostiti za zimskih dana, kad ne će više biti posla, nego će samo primati nagradu za pretrpljeni trud. Jer svi su oni sudjelovali u radu, od najmlađeg do najstarijeg. I kod njih je, kao i kod ljudi, vrijedilo pravilo, da se već od djetinjstva valja priučiti na rad.

— Naprijed, družbo! — zapovjedi sada stari Striko. — Pođimo u mravinjak. Svečano vam najavljujem svima, da današnjim danom počinje odmor, gozba i slava. A prije, nego što se zavučemo u mravinjak, zapjevajmo složno. Neka se čuje na daleko, da su počeli veseli i bezbrižni dani za vrijedne neumorne mrave!

Veselo pjevajući pođoše mravi u svoje dvore. Gospođa Strikinica započe prva pjesmu, koju odmah prihvate svi ostali:

Hajd na gozbu, marna družbo, sada!
Gozba prija iza teškog rada,
A iz grla nek se pjesma ori,
Da sve ječi po dolu i gori.
Nek se jednom čuje i za mrave,
Da i oni planduju i slave! — Oj! O-o-j!

Mravi su pomalo nestajali u mraku šume i mravinjaka i sve slabije i tiše čuo se otegnuti dugi pripjev njihove pjesme: oj! — o-oj!, dok nije posve zamro. Stari neki hrast zagundrao je zlovoljno: — Ovo je strašno. Nikako da usnem. Cijeli sam dan sipao lišće, a sad mi ne daju mira da se naspavam. — Ali dobroćudna breza ga je mirila: — Šuti, stari, odmarat ćemo se i odviše kad pritisne zima.

Šuma se još uvijek nije smirila. Unatoč hladnog vjetra njezini stanovnici šetali su i nadalje po njoj, kao da ih ni najmanje ne smeta ni hladnoća ni mrak. Jer tek što je utihnula pjesma mrava, začulo se dvoglasno pjevanje nešto hrapavih grla. Bila je to pjesma dviju teta lija, inače dobrih prija, koje su držeći se pod ruku, stupale

krivudastim lisičjim korakom po ritmu koračnice, dok im se dugi repovi vijahu desno i lijevo poput zastava na vjetru. Lisice su gundrale:

Na tom svijetu valjda stvora nije,
Koj ne pozna stare tete lije,
Jer o nama ljudi knjige pišu
I u knjige naše slike rišu.
Da smo mudre — svi o nama sude,
Pa i nismo glavice baš lude.
Lukavosti mudre tete lije
Već odavna cijeli svijet se smije.

— Jest, draga moja prijo, — reče teta lija Lijovićka prestavši pjevati, — ljudi se smiju i zabavljaju i pišu knjige na račun naše lukavosti, ali nitko od njih nema pojma, kako je danas teško biti lisica!

— A osobito tako lijepa lisica, kao što si ti, i ja! — upade joj u riječ lija Kusatićka, prozvana tako, jer joj je rep bio malo kusat, a to zato, što mu je vršak, još dok je bila mlada, odgrizao neki lovački pas. — Nitko ne zna, koliko treba mudrosti u glavi, da sačuvaš ovu lijepu kožu, jer se ženski svijet upravo za nama pomamio! Ne znaš ni dana ni časa, kad će ti koža osvanuti o vratu koje modne dame!

— Zlo je to, kad je netko tako lijep kao mi! — uzdahne Lijovićka. — Svatko se polakomi za nama. Ljudi nas progone i puškom i psima i stupicama, da je prava sramota!

— Iz srca mi govoriš, draga prijo! A da opravdaju lakomost za našom lijepom bundicom, pričaju, da nas gone zato, jer im pojedemo koju mršavu kokoš i slabokrvno pilence. Oni također vole finu piletinu, pa ih zato ipak nitko ne progoni. Tek nas sirotice . . . !

— A kakove sve priče izmišljaju o nama! Jednom sam, sakrivena u grmu, prisluškivala ispod prozora neke seoske škole i čula sam, kako djeca glasno čitaju iz školske čitanke, da su lisice toliko lukave, da su kadre pre-

variti i samog proždrljivog vuka, samo da se dočepaju kojeg masnog zalogaja.

— Koja bezobraznost! — plane Kusatićka. — Istina, mi razgovaramo i družimo se sa svim životinjama, jer nijesmo ohole kao srne, koje među sobom uvijek samo šapuću i utvaraju si, da su nešto bolje od nas. Ali nije pravo ni pošteno, kad ljudi o nama pišu, da smo lukave. Mi smo mudre! Da, i te kako mudre, ali ne prepredene!

— Neka pokuša takovo piskaralo da bude samo jednu zimu u našoj koži, pa da vidi, kako je teško biti lijom! Osobito, kad zamete duboki snijeg, onda jao i pomagaj lisici!

Bilo kud se teta lija gane
I na snijeg malom capom stane,
Makar lako i oprezno tapa,
Svud po snijegu pozna joj se capa!
Premda putem lukavo krivuda,
Trag joj jasan ostaje posvuda
I već zorom cijelo selo znade,
Tko li noćas kokoši pokrade.

Lije ušute, sjećajući se potjera i progona, a zatim Kusatićka duboko uzdahne i nastavi:

— Paziš i paziš, te oprezno stupaš, a ono ipak ostaje u snijegu trag kao fotografija, sve od našeg stana, pa ravno do kokošinjca. A što je još najgore, nikad ne znaš, ne krije li se ispod snijega kakova stupica. Za mudru liju nema većeg poniženja, nego kad je ljudi živu uhvate u stupicu. Uvijek mi je milije časno poginuti od puške.

— A meni od časne starosti! — upade Kusatićka.

— To ti vjerujem. Ali to treba doživjeti, draga moja prijo! No, dosta je razgovora. Hajdemo na posao. Zadnjih dana osječam, kako mi dlaka postaje sve gušća i dulja, a to znači, da će doskora nahrupiti ljuta zima. Moramo još brzo do kraja učvrstiti naša zakloništa tako, da u njih ne će moći progurati svoju bezobraznu njušku onaj životinjski izrod — lovački pas!

— Molim te, nemoj mi samo spominjati lovačkog psa! — uzruja se gospođa Kusatićka, — onda mi odmah prisjedne pečenka, koju sam maločas u brzini smazala.

— Da, ogavna su to stvorenja, — povladi joj teta Lijovićka, — ali ljudi drugačije sude i govore o psima, nego li o nama. Njih hvale, da su vjerni i pošteni. Lako su takova gospoda poštena, kad njih ljudi hrane iz punih zdjela žgancima i mirisnim kostima, a često i fino pečenim mesom. Biti sit do grla, pa još i nepošten?! To bi bila doista najveća pokvarenost. Biti gladan i pošten, to je vrlina kojoj bih i ja skinula kapu, kad bih je imala!

— Dabome, kraj pune zdjele bila bi i lisica lako poštena. Zar bi se ja probijala kroz živice, plotove i stupice, te nosila kožu na pazar, kad bi preda mnom bila svakog dana puna zdjela? I što ja imam od svog nepoštenja? Slomljenu nogu, razderano uho i kusati rep. To je sve! Kojiput omastim, doduše, bradu, ali sve to plaćam skupo.

— Istina, bolje bi nam bilo, kad bismo mogle biti poštene. Koliko si puta to i te kako zaželim, jer mirno se spava samo s čistom savješću. No, mi smo se ovdje glasno raspripovijedale, a nismo ni pogledale, nije li u blizini možda koje piskaralo te prisluškuje i sve zapisuje, što mi govorimo. Uf, al bi se lijepo osramotile pred svijetom.

— Br-rr! Sve se stresem kod te pomisli! — odvrati teta Kusatićka. — Sve bi naše tajne došle odmah na veliko zvono. Zato bjež'mo kući, gdje smo najsigurnije!

Trkom pojure šumom; zaboravile su odmah na stupice, lovačke pse i ostale brige, o kojima su čas prije raspravljale. Veselo i bezbrižno preskakivahu grabe, panjeve i povaljena debla, dok konačno ne iščezoše u lisičjim podzemnim dvorima, punima zakučastih tajnih hodnika i sigurnih skrovišta. — No, sad će konačno biti mir, — mrmljao je hrast, ali prerano se poveselio...

Jedva što su lisice zavukle repove u podzemna skrovišta, počeše zrakom lepršati male snježne pahuljice, koje su sletjele s velikog snježnog oblaka, gonjenog sve jačim udarcima vjetra sjevernjaka. Obijesno su se vrtjele, spuštajući se čas na krošnje, čas na zemlju, dok se

opet, dignute vjetrom, ne zaustaviše na kojoj suhoj grančici. Bilo je to kao igra nestašne dječice, koja se nakon dugog boravka u svemiru radosno vraćaju na krilo zemlje. A kako prava igra ne može biti bez pjesme, pjevale su i snježne pahuljice jednako nježno kao što su nježne i same. Njihova ljupka pjesma razabirala se jače, kad je na mahove prestajao vjetar, a slabila je, kad je ojačao, no pozorno uho moglo je da razabere dobro njihov pjev:

Mi smo male snježne pahuljice,
Ledeno je naše bijelo lice,
Nikom nije ljepše nego nama.
Cio život zabava nam sama.
Sad smo male snježne pahuljice,
A čim grane prvo toplo sunce,
Otapa nas i u rijeke vodi,
Te plovimo u zlatnoj slobodi.
Kao oblak jurimo po svijetu,
Kao rosa drhtimo na cvijetu,
A u zimi kao snježak bijeli
Prekrit ćemo ovaj predjel cijeli.
Djeca će se radovati snijegu,
Kad će zapast po dolu i brijegu.
Bit će cike, grudanja i šale
Za odrasle, kao i za male.
Mi s veseljem javljamo sad svima,
Da nas k zemlji šalje baba Zima!

— Ah, što me je onaj stari obješenjak Sjever vijao po zraku! — reče jedna dražesna snježna pahuljica i klone umorno na zemlju. — Nigdje mi nije dao ni malo vremena da odahnem i počinem!

— I mene isto tako, — reče druga pahuljica, lijepa i debeljuškasta kao mala loptica. — Gonio me tolikom žestinom, da sam upravo sretna, što sam se smirila ovdje u zavjetrini.

— Još mnoge naše sestrice nosi vjetar, — reče pahuljica, koja se caklila poput sjajne zvjezdice. — U noći će

ih nanijeti ovamo svu silu, pa će do jutra cijeli kraj biti pokriven bijelim plaštem.

— Šuma će biti upravo čarobna, kad se obuče u snježnu bjelinu. Ja sama uživam, kad vidim takovu ljepotu, — reče debeljuškasta pahuljica.

— Ali ja ću se ovdje dosađivati, — izjavi pahuljica u obliku zvjezdice. — Ja volim promjenu u životu, uživam kad vidim, kako nam se djeca raduju, i zato bih radije odletjela do sela i spustila se tamo. Jer ondje je tako veselo, kad se djeca sanjkaju i grudaju, te grade snjegoviće, a pri tom i ne slute, da se i male snježne pahuljice zabavljaju zajedno s njima.

— Meni pak prija ova tišina, — reče četvrta pahuljica. — Ovdje ja razgovaram s drvljem, sa zečićima i drugim šumskim stanovnicima. A gdje su samo večeras? Nema ni jednog da nas pozdravi.

Pahuljice se razgledavahu lepršajući na vjetru i čudeći se neobičnom miru, kad najednom pahuljica Debeljuška usklikne: — Ah, tu su naši prijatelji! Pogledajte, kako mirno spavaju. Ali, što to vidim? Među zečićima spava dvoje djece! Jadni sirotani, kako spokojno spavaju okruženi zečićima. Njima bi trebala topla perinica, jer oni nisu navikli, da poput zečića spavaju pod snježnim plaštem.

— Družice, tu se mora nešto poduzeti. Jer ako ovamo doleti još mnoštvo naših drugarica, djeca će se smrznuti do jutra. — Razmišljale su dugo, ali i same male i slabe nisu se dugo dosjetile što da urade.

— Ah, već znam. Moramo smjesta javiti starome Sjeveru, neka skrene drugim smjerom i neka nosi naše drugarice u drugi kraj, — reče debeljuškasta pahuljica, domišljata kao uvijek.

— Tako je, da, tako treba, — povlade ostale i nadmu svoja slaba prsa što su jače mogle te zazovu:

Slušaj, stari vjetre sjevernjače!
Daj zaduni sada malo jače
I odleti u okružja druga.

Amo šalji toplog brata s juga,
Ugrijana na sunčevu krilu,
Neka zgrije ovu djecu milu.

I sjevernjak vjetar, koji je kao otac volio snježne pahuljice, usliša odmah njihovu molbu, poče se dizati sve više i više, ostavljajući ovaj kraj da učini mjesto svojemu mlađemu i toplijemu bratu južnjaku.

Ali on nije otišao sam. Na polasku ga zamole snježne pahuljice: — Ponesi i nas, dragi sjevernjače, na svojim krilima dalje, prije, nego što stigne amo topli južnjak. Ne bismo se već sada htjele rastopiti; ti znaš kako mi volimo zimske igre i šale. — Sjever ih posluša te upotrijebivši svu svoju snagu podigne pahuljice s njihovih počivališta. Doskora, lebdjele su one i jurile velikom brzinom kroz svemir. S njima zajedno gonio je Sjever pred sobom i veliki snježni oblak, pa je za kratko vrijeme nad šumom bilo opet vedro zvjezdano nebo, bez ijednog oblačka.

Tome se najviše poveselio mjesec, stari znatiželjnik, jer mu sada opet nije ništa priječilo slobodan vidik na zemlju. Opet on izvjedljivo zirka u šumu, ali tamo je sve mirno. Zvjerke se zavukoše u svoja skrovišta i tamo spavaju isto tako zadovoljno kao i zečevi sa svojim malim štićenicima Evicom i Đuricom. I hrastovi su spokojno ispružili grane, spremni da usnu, samo su još lagano treperile brezine nježne grančice.

HIROVITI MOTOCIKL I SVRŠETAK VILINSKE PUSTOLOVINE

Sad, kad se je konačno smirila šuma, dogodilo se nešto neočekivano.

Na cesti, koja je vodila iz obližnjega grada, začuje se izdaleka buka motora, narušujući ugodnu tišinu noći. Štropot motora naglo je dolazio sve bliže, i zamalo je šuma odzvanjala zaglušnom bukom motocikla s prikolicama, koji je velikom brzinom jurio cestom prema raskršću. Ali upravo u trenu, kad je motocikl stigao na »vilinsko raskršće,« kr-kr-pras! začuje se snažni prasak na motoru i ovaj se usred najbrže vožnje naglo zaustavi. Uzalud nastoji njegov upravljač, da ga iznova stavi u kretanje, uzalud pritišće nogama i hvata rukama razne ručice i poluge, motor ne će nikud s mjesta. Konačno, upravljač siđe s motora i stade ga pregledavati, dok njegov suputnik ostade sjedjeti u prikolicama. On i tako ne bi mogao lako sići iz sjedalice kao njegov mladi upravljač i to zato, što je njegov obujam toliko omašan, da je posvema ispunio košaru prikolica, upravo, kao da je urasao u nju. Spriječava ga donekle i njegova teška bunda, u koju je zamotan do brade tako, da mu se od lica vidi tek vršak nosa, dok su mu oči zastrte velikom šubarom. No u koliko se njega od debele bunde i šubare pravo i ne vidi, toliko ga se više čuje. Uzrujan, nestrpljiv, a ponešto i zabrinut, što je motor zatajio, daje savjete svome mladom suputniku, psujući ga i zaklinjući naizmjence, što mu još nikako ne uspijeva staviti motor u pogon. Čini se, da mladić mnogo ne mari za dobroćudne psovke i jadikovke debeljka, jer podignuvši trenutno pogled s motora zagleda se pažljivo na putokaz, na kojem se u mjesečevom sjaju jasno bijelio papir Evičinog pisma. Ne obazirući se na prodiku debeljka, reče mladić: — Gledaj, gledaj, kakav je to papir? Izgleda kao neki oglas! — Pristupivši bliže putokazu, digne električnu svjetiljku i osvijetli papir ,te iznenađen povikne: — Ujače, gledaj, tu je neko pismo!

Debelog gospodina, kojeg je mladić nazvao ujakom, razgnjevi mladićev mir i nehaj za motor, te stade psovati još glasnije: — Za ime božje, valjda ne kaniš ovdje na mjesečini načiniti čitaonicu! Umjesto da mlatiš praznu slamu, brini se radije, kako ćeš na motoru ukloniti kvar.

— Za sada me više zanima ovo pismo, nego motor, — odvrati mirno mladić, čitajući pismo očitim iznenađenjem, dok se je debeljko i dalje uzrujavao, što njegov gnjev nije ni najmanje smeo mladića. On je dobro poznavao ujaka i njegovu narav, znao je da je on dobričina, koji je bučnim na oko grubim riječima nastojao prikriti svoju dobroćudnost.

—Kako je to ganutljivo, ujače! — usklikne mladić pročitavši pismo i pružajući ga pred njegov vidljivi dio nosa. — Čitaj, molim te, ovo doista vrijedi da se pročita!

— Ti misliš, da je meni do ludorija kao tebi! Ja sam ozbiljan čovjek, a ne vjetrogonja kao ti!

— Dobro, kad ne ćeš čuti milom, onda ćeš silom! — I mladić poče odmah glasno čitati Evičino pismo, dok je stari gospodin najprije srdito prigovarao i mrmljao, ali je pomalo utihnuo i naposljetku najpažljivije slušao što mladić čita. Štaviše, jednom je za vrijeme čitanja kriomice otro suzu, ali da prikrije ganuće, okosio se na svog nećaka:

— Gluposti! Samo se budale obaziru na neslane šale glupih šaljivđija!

— Zašto glupost? — zagrije se mladić. — Ja vjerujem, da je sve istina, što u pismu stoji. Ja bih tako želio upoznati ovu djevojčicu, koja toliko voli svoje roditelje i kojoj je nevino srce puno vjere, da netko ipak mora po-

moći njenom ocu. Ne ću mirovati, dok je ne pronađem. Siđi, ujače, s motora, idemo tražiti djevojčicu.

— Ti valjda ne misliš ozbiljno? — prenerazi se debeljko.

— I te kako ozbiljno! Evo, ovdje u blatu vide se jasno otisci malih cipela. Točno raspoznajem: bilo ih je dvoje. Trag vodi u šumu, bit će, da je ta koliba negdje u blizini. Sretnog li slučaja, da mi je motor zatajio upravo na ovome mjestu. Čini mi se to kao volja Providnosti.

—A meni se čini, da nas je sudbina pošteno povukla za nos. Umjesto da popravljaš motor i da se brineš kako ćemo dalje, ti tražiš neku djecu, koja uopće ne postoje, ili ako postoje, onda Bog zna, gdje spavaju tvrdim snom i u snu se još smiju pametnjakovićima, koji su nasjeli njihovoj šali. — Stari gospodin zapjeva, ili bolje, zagundra porugljivo:

Kad u grudi meko srce tuče,
Svatko lako za nos ga povuče.
Jer to pismo tek je glupa šala,
Koju rado čine djeca mala,
Ili nekog šaljivđije psina,
Kad se dobrog ponapio vina!

— Kad si ti, ujače, udario u porugljivu pjesničku žicu, ja ću ti uzvratiti ozbiljnom:

Ja osjećam da tu šale nije,
Već da tužna istina se krije.
Mira nemam, dok sve ne izvidim;
Mekog srca nikad se ne stidim!

— Pa dobro! — reče ujak. — Recimo, da to pismo nije šala, već zbilja. Otkud ti znadeš, da ćeš baš u ovoj šumi naći pisce ovog pisma? Bog zna, gdje su već oni! Konačno, imaš još vremena, da ih potražiš sutra, kad se razdani.

— Evo, u pismu stoji da stanuju u kolibi iza šume, a otisci malih cipela u blatu vodit će nas pravim putem. Do sutra može pasti snijeg i tragova će nestati. Kad se

nekom želi pomoći, treba brzo raditi, da ne bude prekasno. Nehajno proći kraj tuđe nevolje nije dostojno čovjeka.

— Ti kažeš, vodit će nas otisci cipela!! Baš prekrasno rečeno, kao da sam ja tako lakovjeran kao ti, pa da tražim po šumi neki doživljaj ili pustolovinu. Moj dragi, ja nimalo ne želim ovu noć zavijati s vucima u šumi!

— Oho, izgleda, da je moj gospodin ujak malo plašljiv!

— Plašljiv? Tko? Ja? — isprsi se uvrijeđeno ujak, i da dokaže svoju hrabrost, zapjeva promuklim grlom:

Tko se boji vuka još?
Tri za groš! Tri za groš!

ali bi mi svakako bilo mnogo ugodnije spavati kod kuće u postelji. Uh, zašto sam uopće sjeo u ova nesretna kola, u kojima bi mi od trešnje zacijelo već iskočio želudac, da za vrijeme vožnje ne držim ruku na ustima!

— Dragi moj ujače, ti zaboravljaš, da te ja nisam vozio u grad radi svoje zabave. Tebe su hitno pozvali u grad radi poslova, a jer tvornički auto nije bio u redu, povezao sam te ja na mojem motoru. I sad ga za hvalu ogovaraš.

— Da su me radije odvezli volovi ili krave, pa i sami magarci, bilo bi mi ljepše, nego li na motoru. Oduvijek sam mrzio motocikle. Đavolji izum! Strahovito galame i zaudaraju, kao da se — Bože mi prosti — na njima vozi sam nečastivi! Sad mi ne preostaje drugo, nego pričekati do zore, pa ako bih htio spavati, da si stavim za uzglavlje bukvinu kladu i tako prospavam do zore, ako se uopće živ još probudim.

— Umiri se, dragi, jer bukvinu kladu ne ćeš naći ovdje, u hrastovoj šumi, a drugo, nije ni najmanje muževno ni sportski toliko jadikovati.

— Jest, dabome, meni je upravo do sporta! Dok sam ja bio tanak kao ti, i ja sam drugačije govorio. Ali danas, s ovim, obujmom?!

Mladić je za vrijeme ovog razgovora dalje pregledavao motor, pa je konačno za utjehu rekao debeljku: — No, ne će biti baš tako žalosno, kao što se ti bojiš.

Možda će mi još uspjeti ispraviti kvar na motoru, a tko zna, moguće je negdje u blizini i onaj mehaničar, o kojem pišu djeca. Taj bi grješku odmah pronašao i popravio.

— Blažena mladost! Uvijek se nečim zanosi i nečemu se nada. Evo, ti se nadaš mehaničaru baš kao i ona djeca, što se nadaju vilama. A ja, ja se ne nadam više ničemu! — reče ujak glasom, u kojem je bilo i prizvuka tuge.

— Priznaj, ujače, da si se i ti u mojoj dobi zanosio nadom u nešto lijepo, veliko i čudesno, što bi moglo odjednom i otkud mu drago doći u tvoj život.

Stari gospodin nasmiješi se dobroćudno: — Jesam, dragi sinko, jesam. I te kako sam se nadao! To i jest ono najljepše u mladosti, kad je puna nade i vjere u život. Da se ja toga i sam rado ne sjećam, urlao bih sada od jeda, a ne bih — priznajem — ipak sa zanimanjem iščekivao završetak ove tvoje najnovije pustolovine!

— Bravo, ujače! Sad mi se sviđaš ,kad tako govoriš. — Iskoristivši ujakovu popustljivost, pokuša ga pridići iz košare da krene dalje u šumu.

— O-oo, Bože, što sam ti skrivio? — stenjao je ujak, pokušavajući da se pridigne i izvuče iz tijesne sjedalice u prikolici. Ali to nije išlo tako lako i jednostavno. Nekoliko puta već je izgledalo da će mu uspjeti, ali u zadnjem času omašni trup prevagne i opet pade u košaru. Konačno teškom mukom i uz pomoć nećaka mu uspije, da se sav zadahtan izvuče iz prikolice.

—Evo, radi tvojih pustolovina moram ja pod stare dane izvoditi akrobatiku, — stenjao je debeli ujak brišući znoj.

— Ništa zato, ujače, tjelovježba je vrlo zdrava stvar.

— Da, kao stvorena za moju vitku liniju! — gundrao je stari gospodin. — A što ti sada namjeravaš, dragoviću moj?

— Ništa naročitog. Kad nađem djecu i njihova oca, smjesta ću ga zaposliti u našoj tvornici. Mi i onako trebamo još jednog mehaničara otkako se proizvodnja povećala, pa nam ovaj dolazi kao naručen.

— Gledaj, gledaj gospodičića! Zaposlit ćeš ga! U našoj tvornici! Samo polako, dragi moj! Kao upravitelj tvornice valjda imadem i ja neku riječ kod toga.

— Ali i ja, kao inženjer! A osim toga, ja znadem da bi ti to isto učinio. Svaki radnik kod nas znade, kakovo se dobro srce krije ispod ove tvrde ljuske, — govorio je nećak, tapšajući po leđima staroga gospodina. Zato i nema kod nas u tvornici nezadovoljnih; radnik je kod nas suradnik i čovjek, a ne samo stroj.

— No, dopustit ćeš, da to nije nikakova tvrda ljuska, nego prvorazredno mekano salo, — šalio se debeljko, udarajući se u ogromna i tusta prsa. — Ali ja, kao poslovan čovjek, ne radim samo po želji srca, nego i po razumu. Upravo zato, htio bih najprije provjeriti, koliko istine ima na tome što pišu djeca.

Mladić je bio čvrsto uvjeren, da je sve istina, što djeca pišu. Sve je tamo tako iskreno, srdačno i nenamješteno, da je upravo slijepo vjerovao u svaku riječ. A najviše ga se dojmilo u pismu to, što djeca ne traže za oca milostinje, nego samo posla. To ima svoj duboki smisao, a ništa nije tako bolno kao vapaj onih, koji traže zaradu samo za goli život, a i to često uzalud. — Kad bih barem mogao pomoći svima potrebnima i nevoljnima! Ali kad to ide preko mojih sila, barem ću pomoći tamo, gdje mogu, — mislio je on. I za to reče: — Ne ću mirovati, dok ne pronađem ovu obitelj. Zamisli, ujače, kakva će to biti radost, kad nađemo djecu, pa im kažemo, da će im otac dobiti namještenje, — govorio je mladić na dušak, samo da zabavi ujaka i da ovaj ne primijeti kako ga vodi sve dublje u šumu. — Okladio bih se, da će djeca tvrdo vjerovati, da su nas poslale vile.

Premda se debeljko neprestano spoticao o korijenje i suho granje, što ga je silno ljutilo, ipak se je grohotom nasmijao, da mu se je masni podbradak tresao: — Ha-ha! Ja i vile! Doista sam nalik na njih. Pogledaj me samo! — Uhvativši okrajke svoje bunde raširi je dražesnom kretnjom, kao da je to vilinski plašt, i zapjeva:

Ja sa mojih sto i deset kila
Lijep sam kao prava šumska vila.
Tijelo mi je ko u vite jele,
Haljinice prozračne i bijele,
Duge kose zlaćane i bujne,
A usnice malene i rujne.
Tek na krumpir nos mi malo liči,
Al sve drugo baš je ko u priči.
Znam, da mnoga lijepa gorska vila
Željela bi, kad bi takva bila!

Prizor je bio toliko smiješan, da se je mladi inženjer od srca smijao, ali je pri tome ipak pozorno slijedio dječji trag, svijetleći neprestano džepnom električnom svjetiljkom.

Ali najednom se naglo zaustavi. Trak svijetla pao mu je na povaljeno deblo, na kojem su do ovog trenutka spavali Evica i Đurica i sada se trgoše od sna, probuđeni pjevanjem staroga gospodina. Sneni i više zbunjeni nego prestrašeni, trljahu oči, ne mogavši se odmah snaći, gdje li se to nalaze, dok je mladi inženjer uskliknuo veselo, kao da je otkrio sakriveno blago: — Ujače, gledaj! Ovdje su oni koje tražimo.

Djeca su zabezeknuto gledala u tamne prikaze, koje se k njima približavahu. Zablještena od svijetla i naglo probuđena nisu mogla shvatiti, gdje su i što se to s njima zbiva. Stari gospodin stao je pred djecu, zinuo od čuda, ne vjerujući da je u šumi u tako kasno doba naišao na njih. Evica, ugledavši zapravo samo njegovu debelu bundu, prestrašeno povikne: — Joj, medvjed!

Stari je gospodin bio neugodno zatečen ovim riječima, pa reče uvrijeđeno: — Što? Ona misli da sam ja medvjed, a ne dobra vila? Takova neučtivost!

— Ta valjda vidiš, da još napola spava i da je preplašena, — mirio ga je mladić, gladeći Evicu po kosi i licu, da je ohrabri. — Smiri se, dijete, i ne boj se ništa. Mi smo vaši prijatelji.

— Ovdje je bilo toliko zečića, žaba i medvjeda, — pentala je zbunjeno Evica. — A gdje su sada?

— To smo mi samo sanjali, — tumačio joj je Đurica, koji se prije snašao od Evice, koja nikako nije mogla vjerovati, da je životinje vidjela samo u snu. Nepomično je sjedjela i zamišljeno gledala preda se. — Još spava, — reče inženjer. — Još se ne može razdrijemati.

Ali Evica nije spavala. Ona je razmišljala: Kako su zečići bili dobri! Grijali su ih, a i žabice su bile pažljive, nisu htjele kreketati ovdje, da ih ne probude. I medvjedići su bili dobri. A i njihova bijela koza je dobra, kao što bijaše dobar i njihov dragi i vjerni pas Nero, kojeg su morali ostaviti u gradu kod susjeda, da ne ugine kod njih od gladi, kad i sami ne imaju što za jesti! Pa kad su životinje tako dobre — kako onda ne bi bilo i dobrih ljudi u svijetu? Takvih, kao što je Firo! Jest, mora biti još dobrih ljudi, koji će se pobrinuti za njenog tatu; mora!

Sve je to Evica razmišljala, dok je njen brat bio vrlo zabrinut videći, da je već mrkla noć. Ali ga inženjer umiri, da još nije tako kasno, kao što to na prvi pogled izgleda. Zimski su dani kratki; noć se brzo spušta. Bit će, da djeca nijesu dugo ni spavala, jer nijesu ni prozebla, a sanjala su mnogo zato, jer se u prvom snu obično najviše sanja.

Đurica se učtivo zahvali gospodi, što su ih probudila te htjede odmah s Evicom poći kući, kad ga inženjer zaustavi i upita:

— Jeste li vi, djeco, pisali vilama ovo pismo?

— Ah, vilinsko pismo! — uskliknu djeca prepoznavši odmah mamin »škarnicl«.

— Jesmo, gospodine, — oglasi se ohrabrena Evica. — Naš tata je najbolji tata, pa sam mislila, možda će nam pomoći vile, kad ne mogu ili ne će ljudi. Naš tata je vrlo pametan i marljiv, on toliko toga znade, — raspričala se Evica, dok ju je inženjer razdragano slušao. Baš ovakovim dragim i milim stvorenjem, predstavio si je on u mašti pisca, onog nježnog pisma.

— A svejedno, ipak nigdje ne može dobiti posla, da nas prehrani, — završi djevojčica tužno.

— Umiri se, dijete, tvoj otac imat će doskora i posla i zarade, — reče inženjer.

Čuje li to ona dobro, ili još uvijek samo sanja? Ili možda ipak ne sanja!

— Posla i zarade? — usklikne veselo. — Zar su vas k nama poslale vile?

— Vile baš nisu, ali vaše tople želje i molbe zaustavile su kao nekom čudesnom moći moj motor upravo tamo, gdje ste vi postavili vaše pismo i tako smo saznali za vas i za vaše brige. A sad, djeco, recite, gdje vam je otac?

— Sada je zacijelo već kod kuće, u našoj kolibi.

— Je li daleko ta koliba?

— Bit će odavle dobra dva sata hoda, — odgovori dječak.

Stari se gospodin prenerazi: — Dva sata hoda? Strašno! Pa ja nisam planinar, da toliko pješačim! I kako ću pješačiti s mojim kurjim očima?

Mladić je znao, kako će prisiliti ujaka da se i protiv volje prošeće.

— Znaš li šta, ujače? Ja ću s djecom poći sam, a ti ovdje pričekaj.

Ujak protrne. Ne, ni zašto na svijetu ne bi on ostao u šumi sam. Uzdisao je: — Što bih ja sam ovdje? Onda radije idem za vama, pa bilo i četveronoške, kao onaj medo, o kojem ste sanjali.

— Onaj je medvjed i plesao, — reče Evica.

— Upravo tako znam i ja, — odgovori debeljko.

Đurici je bilo neugodno, da se stari gospodin radi njih zamara napornim dugim pješačenjem i zato reče, neka se ne trude, jer će oni već i sami sretno doći kući.

— Ne možemo vas pustiti u noći same, — odgovori mladić, — a moramo ujedno saopćiti vašemu ocu, da dođe što prije k nama nastupiti posao.

— Pa to je sasvim ozbiljno? — usklikne radosno Evica, pljesnuvši ručicama. — To je bomba! — povikne Đuro. — Ah, kakove li sreće, kad za to sazna otac! Vidiš li, Đurice, kako je dobro što smo pošli vilama!

— Priznajem, da ti imaš uvijek pravo! — izjavi skrušeno Đurica. On bi od sreće najradije čvrsto zagrlio seku, ali se je stidio pred gospodom. Ne, doista takovom svršetku nije se nadao. Smatrao je ovo pješačenje k vilama najglupljim pothvatom, koji se samo može zamisliti. Upustio se u nj samo zato, jer je vidio, da ne može seku od njena nauma odvratiti, a samu je podnipošto nije htio pustiti u veliku šumu. I sada tako sretan svršetak! Baš kao u priči!

Iz sretnih misli trgnu ga neki zvuci, koji su iz daljine dopirali do njih. Ti su mu zvuci bili dobro poznati. Posluša pažljivije, a s njim i svi ostali.

— Pa to je Firulina svirala! — usklikne. — Sad je već posve točno prepoznajem. Ali čuj, Evice, to i otac zaziva.

Šumom se je sada čulo otegnuto zazivanje: — Evi-cee! Đu-roo!

— Siromah tata! Koliko on sada strahuje tražeći nas! Ali će zato biti to veća radost i iznenađenje, kad nas zdrave nađe ovdje, — reče Evica.

Debeljko ujak sjao je od sreće. On bi najradije obujmio cijeli svijet, a kako se upravo spotaknuo o jedan korijen, obujmio je jedan debeli hrast uz sretni usklik: — Hvala ti, Bože! Ne ću morati više planinariti. Otac dolazi kao naručen.

— Oče-ee! Firu-laa! Ovamo! Tu smo! — oglašivali su se glasno Evica i Đurica, jedva čekajući čas, da ugledaju oca i da mu jave veliku, sretnu vijest.

Mladi inženjer samo je šutio i napeto iščekivao, da se sastane s ocem ove djece, te se uvjeri, je li ili nije li ga srce ovaj put prevarilo. Svirka frule bivala je sve bliža i glasnija, znak, da su čuli odazivanje djece. I doskora, gotovo trčeći između stabala, pojavi se visoki muškarac. Sretna djeca mu polete u naručaj, a on ih oboje čvrsto zagrli, kao da ih želi zauvijek zadržati u naručju i ne mora ih nikad više tražiti, pun strašne neizvjesnosti. Koje li sreće naći svoju djecu nakon tolikog straha i strepnje! Ali u njegovu uskliku, uza sve olakšanje, osje-

ćao se i ozbiljan prekor: — Djeco, koliko ste nam brige zadali! Nikad više ne smijete to učiniti!

Stari gospodin uzalud je nastojao, da prekrije uzbuđenje, kojeg se inžinjer nije stidio.

Djeca su oca samo grlila i ljubila.

— Bojim se, — reče Firo, — da sam ja krivac svemu. Nikad se više ne ću šaliti tako glupo kao danas.

— Smirite se, dragi prijatelju, — javi se inženjer, — jer ovaj put je glupost iznimno donijela sreću.

— Jest, — reče Đurica, — kad je Firo od nas otišao, Evica je napisala pismo vilama i zamolila ih, da nađu ocu posla. To smo pismo odnijeli na ovo raskršće, koje bi imalo biti, prema Firinom pričanju, poštanski ured za vile, ali pismo nije došlo u ruke vilama, nego su ga našli ovi dobra ljudi, koji razumiju tuđu nevolju i ne prolaze kraj nje gluhi i slijepi.

— Nadam se, da će nam vile oprostiti, što smo se umiješali u vilinski posao, — šalio se debeljko.

Tek sada podigne otac naših mališana glavu i primijeti debeljka ujaka i mladog inženjera, koje u početku nije ni spazio. Ne shvaćajući još posvema Đuričine riječi, obrati se on k njima. — Vi ste moju djecu zaštitili, da ne zalutaju i ne stradaju u ovoj velikoj šumi. Od srca vam zahvaljujem.

— Ali nema tu ni govora o kakvim zaslugama, — otkloni inženjer hvalu. — Mi smo htjeli djecu odpratiti do kuće.

—Da, oče, htjeli su nas odpratiti, da ti kažu da imaju za tebe stalno namještenje. Oče moj, ti ne ćeš više biti bez posla, imat ćeš novaca i bit će kruha, a majka ne će više plakati! — govorila je na dušak Evica, a suze radosnice pratile su njezine riječi.

—Ja da ću imati posla? I zarade? I novaca? Zar je to istina? — govorio je isprekidano otac, ne vjerujući još pravo Evičinim riječima. Bila bi to prevelika radost nakon netom proživjelog straha i brige.

— Jest, istina je sve, što je rekla Evica, — odgovori inženjer. — Vi možete odmah sutra nastupiti mehaničarsko mjesto u našoj tvornici u Pravincima. Da li vam je poznata?

— Kako ne bi bila poznata! Čuo sam već, kako je tamo radnicima dobro. I, oprostite mi, ja još ne nalazim pravih riječi, kojima bih htio izraziti sve što osjećam sada, nakon svih patnja i poniženja, koja sam prošao! Samo onaj, koji je to iskusio, znade, kako je strašno kraj zdravih ruku gledati druge, da rade i privređuju svakidanji krušac za svoje najdraže, dok sam stojiš po strani kao suvišan, izopćen stvor, osuđen na propast. I nitko ne treba tvojih sposobnosti, tvojih mišica. Uzalud moliš ono, na što bi svaki čovjek imao pravo, pravo na rad i po njemu na kruh naš svakidašnji! A kod kuće gladuju žena i djeca! Ali vjerujte mi, koliko mi je bilo teško bez posla radi gladne žene i djece, bilo je tu još nešto, što je peklo i bolilo možda i više od same gladi. To je bila neispunjena i zato već gorčinom prožeta želja za izvršenjem pravog sadržaja života, a to je pošteni rad, koji donosi ploda!

Upravitelj tvornice, naš debeljko ujak, koji je do sada stajao po strani, pristupi Evičinom ocu i živo mu stisne i prodrma desnicu. — Iz duše ste mi govorili. S ovakovim suradnikom u poslu mora se napredovati.

— Nastojat ću, da budem vrijedan vašeg povjerenja, na kojem doista ne znam kako da vam zahvalim.

— Ne zahvaljujte nama ništa! Zahvalite vašoj djeci ili, još više, njihovoj vjeri u dobro i pravo, njihovoj volji i naporu da do kraja provedu što su naumila, ne prezajući pred zaprekama, a na posljedku, — pređe stari gospodin u šalu — i našemu motoru, koji je zatajio upravo na mjestu, gdje je bilo pismo. Njemu se možete odužiti, ako ga sada pregledate i stavite u red.

— Zar je pokvaren? Odmah ću pogledati što se može učiniti, — reče otac i spremno pođe k motociklu, ali ga zaustavi inženjer.

— Ne trudite se. Motor već radi izvrsno.

— Šta-aa? — zinuo od čuda ujak.

— Znaš, ujače, onaj mali prvi defekt odmah sam uklonio, samo to nisam odmah priznao. Poslužio sam se u najboljoj namjeri s malom varkom. Bojao sam se, da ćeš ti htjeti odmah poći dalje, a ja sam htio pod svaku cijenu naći one, čija me je molba toliko dirnula, — prizna sada inženjer smijuckajući se.

— Tako dakle! — reče stari gospodin, nemalo iznenađen. — Prema svemu konačno se ispostavilo, da sam u ovoj vilinskoj priči jedini ja nasamaren! Ali, neka! Nije mi žao. Možda sam danas načinio najbolji posao moga života. Da živi posao!

— Dao Bog, bilo ga uvijek u obilju! — usklikne Evičin otac. Osjećalo se, da mu je taj usklik išao iz dna duše. Tražio je on posla i te kako dugo, zato ga je i znao cijeniti više nego itko.

— A sada, dječice, — reče inženjer, — moramo se rastati, ali ne na dugo. Očekujemo vas u najkraćem vremenu u Pravincima. Tamo vas u radničkoj koloniji čeka lijepi stan, koji će vam nadomjestiti vašu staru kolibu.

— Prekrasno! — klicala je Evica. — Opet ćemo stanovati ko ostali ljudi. A smijemo li tamo povesti i našu kozu?

— Možete, djeco, sve, što imate.

— Nažalost, drugo ništa i nemamo! — uzdahne Đurica, — ali bit će, bit će, Evice, doskora onako, kako smo željeli. Bit će i kokica — i pilića, — svega! I našega ćemo Neru dovesti iz grada.

Firula, koji je do sada stajao po strani i uzbuđen slušao bez riječi, nije mogao poslije Đuričinih riječi da se svlada i da ne dade oduška svojoj radosti veselim ćurlikom i pjesmicom na frulici. — — —

Valjalo je rastati se. U najboljem raspoloženju ukrcao se debeljko ujak u prikolica, dakako uz pomoć svih prisutnih. Kad je bio svladan taj teški posao, stari je gospodin zadovoljno odahnuo i rekao:

— Konačno smo sretno dokončali ovu vilinsku pustolovinu i sada pali, pa punom snagom kući! Zbogom svi! Zbogom djeco! I pozdravite mi vile!

— Zbogom! Sretno! Do viđenja! — klicahu djeca, otac i Firula, mašući šeširima, dok im se uz glasnu tutnjavu nije motor izgubio iz vida. A kad je u daljini utihnuo i posljednji zvuk motora, reče otac:

— Djeco, sada brzo kući da javimo majci, koliko nam je sreće donijelo vaše pismo vilama. Ona sada kod kuće čeka puna straha i neizvjesnosti na moj i vaš povratak, pa će je ova vijest još više usrećiti. Požurimo se, da joj skratimo muke!

I odmah krenuše, da što prije oslobode teške neizvjesnosti onu, koja je kraj svih briga, posla i tegoba, uvijek drhtila nad životima svoje djece.

— Ah, kako će se majka radovati! — klicala je Evica, zagrabivši velikim korakom, koliko su joj samo nožice dopuštale. Ona bi najradije poletjela, samo da što prije objavi majci sretnu novost. Ali kod prvog koraka zaustavi je otac.

—Evice, drago moje dobro dijete! Ti si danas dosta već hodala i dosta podnijela radi mene i nas sviju. Umorna si, i moram ti se odužiti. Ponijet ću te kući na svojim rukama.

I u tren oka našla se Evica u očevom naručaju. Zadovoljno se prislonila k njemu, ali je ipak zabrinuto zapitala: — A ne ću li ja biti tebi, tatice, preteška?

— Što bi mi bila teška ti, koja si s mene skinula preteško breme, što me je već tako dugo tištilo! Ponijet ću te lako, kao malo pilence!

— A moja pjesma i svirka prikratit će vam dugi put do kuće, — reče Firula, te zasvira svoju omiljelu pjesmicu. Zričci mu se odmah složno pridružiše.

Brzim korakom, uz veselu pjesmu i svirku pođoše kroz šumu prema staroj kolibi na čistini. Od sretnog uzbuđenja stigoše brže nego inače — — —

Nježna breza, koja je sve pažljivo slušala, rekla je ganuta do suza, starom hrastu:

— Zar ne, dragi susjede, da je bilo vrijedno bdjeti, da se vidi ova sreća?

— Mh, — mumljao je hrast sanen do iznemoglosti.
— — — — — — — — — — — — —

Kad je nakon nekog vremena mjesec radoznao kao uvijek, zavirio kroz mali prozorčić u kolibu, od zadovoljstva mu se razblažilo okruglo lice, jer je vidio jednu sretnu majku, kako uz suze radosnice blagosivlje svoju dobru djecu.

— Tako, sad neka slobodno dođe preda me i najgušći oblak! — odahnuo je lagodno stari mjesec i krenuo bezbrižno dalje svojim putem — — — — —